

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 „
Pe o lună . 2.40 „

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA :
Strada Deák Ferenc Nr. 20
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare și
20 fileri.
Manuscripte nu să inape-
lază.

Chemarea Universităților noastre*)

De A. C. Cuza,

Domnilor studenți.

Formați anul acesta a 11 generație de studenți de când sunt profesor de Economie Politică. În fiecare an am crezut de datoria mea să încep prin a vă arăta care e chemarea unei Universități românești, care e însemnătatea facultății juridice și în ea, ce rol poacă studiul economiei politice.

Care e chemarea universității noastre? Ce e universitatea? Veți zice: o școală superioară. Școală superioară e și cea de arte și meserii: da de *arte și meserii*. Din ea ies atâția meșteri în ale avocaturii, medicinei, matematicii, astronomiei etc. Acesta e scopul universității de a forma buni meșteri specialiști. Se înțelege că nu.

Universitatea e un așezământ de cultură. Dar ce înțelegem noi prin cultură. Adeseaori cuvintele și noțiunile cele mai simple, sunt cele mai greu de definit. Ne deprindem să uzăm de ele fără a le înțelege adevăratul rost. Prin cultură ar trebui să înțelegem dezvoltarea însușirilor depline, întregi, armonioase ale facultăților noastre intelectuale. Aceste însușiri cineva nu și le poate dezvolta, nu și le poate intelectualiza în mod izolat, ci totdeauna lucrând împreună cu altul, asociindu-se cu

*) Curs de deschidere ținut de d. prof. A. C. Cuza la facultatea juridică din Iași.

un altul. Marele economist german *Frederic List* zice în „Sistemul său național de economie politică”:

„Asociațiunea forțelor individuale în urmărirea unui scop comun este cel mai sigur mijloc de a face fericirea indivizilor. Singur și despărțit de semenii săi, omul este slab și lipsit de toate. Cu cât numărul acelora cu care dânsul se află unit este mare, cu atât asociațiunea este perfectă și cu atât este mare și perfect rezultatul, adevărat binele moral și material al indivizilor.

Cea mai înaltă asociațiune a indivizilor astăzi realizată este cea a statului, a națiunii; cea mai înaltă asociațiune ce ne putem închipui este cea a genului omenesc.”

Prin umare, după cum spune List, fiecare individ în mijlocul unei națiuni numai la adăpostul și prin ajutorul ei își asigură dezvoltarea pașnică a facultăților sale intelectuale. Ori ce progres, ori ce efortare a unuia găsește un eon firesc în sufletul întreg al colectivității.

Și ca și indivizii sunt și națiunile, tot niște individualități creatoare de cultură, necesitând o muncă în colaborare pentru înfăptuirea progresului general. Cultura în cuprinsul ei total, universal, nu poate fi decât un produs al individualităților naționale și ea atare totdeauna „naționalitatea a fost și este puterea creatoare a culturii umane, cultura umană puterea creatoare a naționalității”.

Pe drumul vieții lor pământene omul ca și națiunile urmărește în cele din urmă înfăptuirea a trei mari idealuri: al binelui,

al adevărului, al frumosului. Ca o consecință firească, ori ce scop individual e subordonat de cele mai multe ori altuia de interes superior. Fie-ce clipă de fericire personală e sacrificată alteia mai generală.

Stă undeva un om urgisit de soartă, sărac, bolnav, suferind de frig și foame, îngândurat la față, pururea în căutarea unei himere de fericire, totdeauna gata să realizeze pentru națiunea sa câtimea ceia de adevăr, de bine și de frumos. Ce face pe poet să renunțe de multe ori îngrijirea unui egoism de viață mulțumită: himera unui vis: înfăptuirea frumosului. Ce mișcă pe sociolog, pe economist din preocupările sale personale: aflarea adevărului superior. Ce încălzește și pasionează pe omul politic: înfăptuirea binelui obșteșc.

Și iarăși cum spuneam: ca și indivizii, societățile, națiunile. Și dânsese gândesc mereu, realizează mereu prin puterea originalității, personalității lor, încheierea idealului universal.

Putem conchide deci. *Originea ori căruia ideal e și trebuie să fie național*. Adevărul prin originea sa e național: dintr'un îndoit motiv: unul obiectiv și altul subiectiv.

Fie-care popor vine în plămădirea operei de artă sau de știință, cu mentalitatea sa specifică. Arta, frumosul e o creațiune a minții naționale: *răspândirea ei e universală*. În ori ce operă de artă statornic un popor se va prezenta cu o tonalitate deosebită. Această artă însă *va interesa pe oricine*. Cine n'ar admira o splendidă bucată de Chopin: ar fi cineva care

Un falnic glas!

Cântec nou

seris de Andrei Bârseanu pe seama „Almanahului scriitorilor dela noi”, — pus în fruntea celui „Almanah”.

Un falnic glas răsună
Din cârfuri de Carpați;
E glasul țării voastre,
Români, îl ascultați:

„De veacuri fără număr
La sânu-mi vă hrănesc;
Nici-când nu dați uitării
Pământul strămoșesc!”

Un glas din depărtare
Străbate-acuma lin;
E-al Romei glas de mamă
Din zări cu cer senin:

„Un graiu corbit de îngeri
Ca zestre eu v'am dat;
Vorbiți-l deci cu jală,
Păstrați-l neschimbat!”

Ca tunetul de vară
Un tulnic din păduri
Trezște văi și dealuri,
Străbate munții suri:

„De câte-ori sunat-am
In vreme de nevoi,
Venit-au moșii voștri,
Tot cete de eroi!”

Și noaptea din morminte
S'aude-ades-ori,
O tainică șoptire
Ce 'n suflet dă fiori:

„Prin mii de suferințe
Un nume v'am lăsat:
Blăstăm; blăstăm, pe-aceia
Ce neamul și-a uitat!”

Răsună acest cântec
Prin munți și prin câmpii:
Trezească inimi moarte,
Aprindă inimi vii.

Iar cine neam și țară
Nemernic va trada,
Disprețul și blăstămul
Să fie plata sa!

Andrei Bârseanu.

Insemnările unui cititor.

La masa calcului, nuvele de Canton Theodorian.

De Corneliu Moldovanu.

Impresia pe care și-o lasă cititul unei cărți noi, are ceva din farmecul unei călătorii. Fiecare pagină îți deschide un orizont, îți descopere un colț al sufletului, îți împărtășește nuanțele unui sentiment de care până atunci ai fost străin. Pe lângă plăcerea estetică de a cunoaște desfășurarea osebitelor momente de artă, care alcătuiesc volumul, perindarea feeriei a imaginilor, sufletul nostru, simte o plăcere oare cum brutală, un fel de curiozitate satisfăcută, căci pentru o clipă măcar, sufletul celui care a scris cartea, se destăinuiește nouă, se înfrățește cu bucuriile și durerile noastre, apare în deplina sinceritate a simțirii ce i-a dictat paginile pe cari le citim.

Fără să vrem și fără să știm suntem confidenții scriitorului, ne silim să-i înțelegem frământarea sufletească, și-l răsplătim cu prietenia și dragostea noastră. Nici una din plăcerile cititului nu ne sunt îngăduite, dacă nu isbutim a statornici între gândurile noastre și gândurile topite în rândurile cărții, acea comunicativitate de simțire, singura care face să isvorească emoția estetică.

Un volum de nuvele și schițe are ceva din varietatea ciudată a unui alaiu de sărbătoare. Osebitele tipuri, cari în zilele de lucru trec nebagate în seamă, de îndată ce și-au pus vestmintele artei, s'au spileuit și frechezuit cu stilul și vocabularul abondent al scriitorului, aceleași tipuri banale și fără interes, se fac vădite și vrednice de cu-

să nu iubească un ciardaș unguresc, chiar un ciardaș unguresc?

Nu există state și oameni abstracti, cu manifestări depășind limitele firești ale unității lor subiective.

Cosmopolitismul abstract e o himeră absurdă și primejdioasă. Himeră, fiindcă nu are un obiect determinat — absurdă, fiindcă ori și ce popor în cea mai deplină efflorescență de progres poate zice: *umanitatea sunt eu*, și încep întâi cu mine — primejdioasă, pentru că nesocotește momentan condițiile de existență și de dezvoltare a națiunii, cândva, prin evoluție desăvârșită în stare să realizeze numai astfel marele stat universal.

Și atunci dacă cultură înseamnă dezvoltarea însușirilor intelectuale ale unui popor, în sânul lui, ce sunt universitățile?

Vom zice: *Universitățile sunt niște așezăminte de cultură națională, chemate să stimuleze priceperea, voința și conștiința realizării celor trei mari idealuri umane: binele, adevărul, frumosul.* Evident, clar, din definițiunea aceasta reese în chip lămurit că, menirea universității e întreită. I. Ea este chemată a crea *știința națională*. Pentru că însași știința poartă și trebuie să poarte un stigmat național, datorit indivizilor ce-o speculează, împrejurărilor geografice, biologice, hidrografice a soluțiilor și factorilor naturali supuși studierii, datorită rezultatelor căpătate, în ori ce loc diferite, datorită puținei contribuțiuni de adevăruri realizate în folosul comun. II. Ea este chemată să afirme *conștiința unității noastre naționale*, de popor distinct, cu rostul și menirea noastră hotărâtă, cu puterea noastră de geniu creator. III. Ea este chemată în fine să *formuleze idealul național* de înfăptuire și deplină dezvoltare.

Când zic ideal național nu înțeleg numai idealul național extern, ci mai vărtos intern. Nu putem urmări progresul empiric al cine știe cărei teorii abstracte, ignorând în același timp condițiunile de

desvoltare națională. Nu vom putea face știință pură, ci știință vie, aplicată.

Ce ar fi să urmărim meru, cu râvnă, absorbiți cu totul expunerii unor savante concepțiuni asupra valorii, prețului după Karl Marx și alții, în vreme ce, la picioarele noastre un popor întreg se sbate în ghiarele mizeriei morale, politice și intelectuale.

Nu. Ci tocmai, ca oameni de știință, coala, de pe înălțimea acestei catedre, vom trebui, examinând răul, criticându-l, supunându-l celei mai amănunțite diseccații să găsim cât mai grabnic, din teoriile expuse, soluțiile cele mai adecvate, idealurile ce-ar însemna să regenereze viața noastră națională. N'ar fi deci să fabricăm oameni de știință, abstracti, bucheri harnici și sterpi ci, caractere oțelite și hotărâte în drumul luptei.

Iată cum, printr'o deducție logică am ajuns să evidențiem cea din urmă chemare a universității noastre, aceea a *formării caracterelor*. Ce poate fi mai frumos pentru țara aceasta, ce poate fi mai util și mai folositor decât creșterea sub grija conștiinței sale naționale a unor caractere hotărâte. Voiți o pildă vie, un exemplu concret?

Iată primesc zilele acestea dela un fost student al facultății noastre, un distins tânăr licențiat, d. C. N. Irim, o scrisoare. E trimisă din Paris. Intre alte lucruri bune tânărul licențiat adaogă: „M'a impresionat mult statuia Alsaciei și Lorenei din Piața Concordiei. Înțelegeam, sub bronzul acela îndoliat, suferința Francezului învins. Fără să vreau, gândul mi-se avântă departe, spre țara mea unde, *aceiași statuie îndoliată* ar fi să ne amintaască răpirea samavolnică a Basarabiei și Bucovinei”. De sigur un caracter.

Și vă întreb acum. Ce-ar fi însemnat acest tânăr student, pentru dânsul, pentru țara lui dacă ar fi pornit la Paris gol de aceste sentimente? L'ar fi atras mai degrabă căutarea altor statui mai ademeni-

toare, mai vii, ca pe mulți alții din suspusa noastră pătură boerească.

Care au fost credeți cauzele dezagreării clasei noastre boerești în vechime. Lipsa de conștiință națională, lipsa de ideal național, amoralitatea cea mai desăvârșită, dorul unui Paris de petreceri și desfrâu.

Aceste neajunsuri nu vi-le doresc d-voastră, ci ca și colegul din Paris, vă invit să dați cea mai desăvârșită atenție educației minții și sufletului d-voastră.

Deputații noștri și discuția bugetului. Ziarul unguresc „Világ” este informat că la discuția pe articole a bugetului vor lua parte și deputații români naționaliști.

Vor lua cuvântul d. Dr. A. V a i d a la bugetul internelor; iar d. Dr. T. M i h a l i la bugetul cultelor, iar d. Dr. Șt. C. P o p la bugetul agriculturii.

Ca de atâtea alte ori, tot din ziarele ungurești trebuie să se informeze obștea română despre hotărârile clubului nostru parlamentar. Dar atunci ce rost mai are „R o m â n u l”, organul autorizat al partidului național-român, al comitetului executiv și al clubului nostru parlamentar?... Poate să injure scriitorii români și să-și bată joc de mișcarea noastră literară și culturală?

Modificarea legii naționalităților din 1868. Zilele trecute a apărut în Oradea-mare o broșurică, care conține un proiect pentru modificarea articolului de lege XLIV din 1868, a așa numitei legi a naționalităților.

Autorul broșurii ese d. Dr. P a p p I a n o s (de origine român), talmaciu la tribunalul din Oradea-mare și redactor la ziarul kosuthist „Nagyvárád”.

Autorul urmărește ținta de-a da un proiect care, pe lângă păstrarea nestirbită a suveranității statului ungur, să satisfacă pretențiile juste ale cetățenilor de naționalitate nemaghiară.

Proiectul dlui Papp se întemeiază pe principiile șovinismului celui mai exclusivist și găsește „satisfacerea pretențiilor juste” în despoierea noastră de drepturile

noscut, când sunt primite în convoiul unei defilări literare, și când mai ales un spirit inzebrat cu darul observării, ne suflă la ureche, părțile caracteristice ale fiecăruia, cusururile, ticurile ori felul lor de gândire.

Fin observator, d. Cato Theodorian, cu multă dibăcie și mestesug de povestire, ne spune, rind cu rind, toate curiozitățile și caracteristicile tipurilor pe care dsa le-a poftit ca să le hrănească și să le sature la masa calicului. Căci d. Theodorian e bogat în mijloace artistice, e darnic și câteodată chiar risipitor, așa că nici unul din eroii dsale nu se poate plânge că veșmintele cu care l-a îmbrăcat autorul, nu-i vin bine sau nu-i plac.

*

Talentul de povestitor al dlui Theodorian, se distinge prin precizia amănuntelor și a descrierii, prin sobrietatea redării, și prin varietatea subiectelor.

Conu Tudorel și Ilie pușcașul au rătăcit într'o noapte de iarnă drumul.

„In cele din urmă îi impresură mantaua nopții și la o depărtare începu să liicăre o lumină slabă. Până într'acolo mai aveau de furec însă și troianul creștea repede ca aluatul la dospală.

O țineau amândoi fără clipeală, măcar că viscolul îi plesnea peste gene” (La masa calicului, pag. 11.).

Ascultați cu câtă putere de sugestie și cu ce concize de detalii, autorul ne zugrăvește tipul unei oropsite de soartă, Isădia (pag. 75.).

„Isădia e de vre-o doisprezece ani, dar doar pe jumătate dacă arată. Dint'r'o căzătură când era

în troacă, a rămas șoaldă, și de-atunci crește într'un an cât alta într'o lună. Nici chipeșe nu e. Era de cinci ani când s'a amestecat între niște hoțomani de copii ce dădeau cu praștia după vrăbii: mai din greșală, mai cu vrerea, a nimerit-o un pietrouiu ce i-a scos ochiul în loc să nimerescă vrăbia. Ea e urita mahalalei. Mică și puțintică ca o scoabă, e de risul uliții, unde stăpânesc demeticii.

Din câteva rinduri cunoști, vezi tipul ce vrea să-ți reprezinte; din câteva linii, cu o simplitate și o precizie uimitoare, autorul ne desemnează personagiile sale. Descripțiile acestea nu sunt numai descripții obiective, făcute de dragul descrierii, cu epitete numeroase, sonore, ci fac parte din desfășurarea acțiunii. Stilul e viu și energetic, iar comparațiile tind să caracterizeze ființele. Cadru în care autorul ne înfățișează un fapt nu e decorativ, nu are nimic din ceața armonioasă și plăcută a piesagiului, ci e alcătuit din linii viroase și simple, care fixează în memoria noastră icoana celui înfățișat, pentru a pregăti și a înlesni desfășurarea nuvelii.

Pentru a cunoaște știința de compoziție a dlui Theodorian, citiți nuvelele *La masa calicului*, *Isădia* și *curtea lui Nicula*.

Autorul se dovedește de asemeni bun psiholog și fin cunoscător al vieții din mediul zbuciumat al claselor distinse.

Subiectele din lumea intelectuală îl atrag, și atunci desenatorul concis și energetic, se schimbă în analist subtil al simțămintelor suave, capricioase și adeseori perverse. Citiți *Verighetă în Paracelisul iubirii*, *Fenomenul ori Buzele*.

Pentru a ilustra afirmația mea, despre felul firesc și putere de analiză a povestirii, a simțirilor rafinate, pe care o are autorul citez un pasaj, în care e vorba de nenorocul de a fi chel. O prietenă scrie altoia: „Inchipueșteți'l pe bărbatul tău, logodnic, la picioarele tale, pe o perină, pe un scăunel, sărutându-ți mâinile odată cu întâia mărțurisire. Care e gestul prietenesc ce-și îngăduie femeea? O ușoară trecere cu mâna prin păr. Ce te faci tu, fată tânără, neștiutoare, sfielnică, dar împinsă la o mângâiere de recunoștință celui ce și-se închină? Cum rămâi în fața ghiulelei celeid chială, cu tutee ici coala, sau cu plesude trase din fire răslețe, peste creștet, dela o ureche la alta? Brr! Sau inchipueșteți, după aceea, pe sânul tău, un cap rotund ca o gulie! și mai târziu când orice sfială s'a dus, inchipueșteți'l pe o noapte tainic luminată deo candelă albastră, pe acelaș divan cu tine, vrind să te alinte cu sărutări culpeșe pe trup, înfrigurat de doruri, și tu privindu-i creștetul lucios ca genunchetele. Nu și de aceea și-i zic: Vai de bieții chei. (Buzele, pag. 144).

Stilul dlui Theodorian e rareori poetic. Limba în care sunt scrise nuvelele din acest volum, se deosebește prin energie și sobrietate. Câte odată autorul, bun cunoscător al tainelor limbii noastre, alcătuiește forme noi de cuvinte, pe care cu toată surpriza ce-ți produc, le primești, răspunzând și condițiilor de vitalitate ale vocabularului nostru și trebuinții de exprimare.

ce ni-le asigură (pe hârtie!) legea naționalităților.

Iată cum ar vrea d. Papp să modifice această lege:

1. Se casează, în comitate și comune, dreptul limbii protocolare și se decretează că toate actele trebuie dresate în limba oficială a statului. Nimeni nu se poate adresa acestor oficii decât în limba statului. Numai în adunările consiliului comunal e îngăduit să se vorbească și în altă limbă.

2. Înaintea tuturor autorităților loți sunt obligați să vorbească în limba statului — dacă o cunosc.

3. Dreptul particularilor și al confesiunilor de a înființa școli se reduce. Particularii și confesiunile pot înființa numai școli elementare și medii.

Și așa înainte.

Singurul merit al broșurei este că vrea să aducă în conglăsură teoria cu practică. Drepturile ce ni-se asigură prin legea naționalităților există numai pe hârtie. Pe viitor să nu mai existe nici pe hârtie.

Și proiectul acesta îl publică un om de origine românească!

Scotus Viator și Croații. Distinsul englez care se interesează atât de mult de soarta naționalităților din Ungaria, cunoscând sistemul electoral păcătos dela noi, prin un memorandum adresat partidelor politice croate, le dă sfatul ca în apropiatele alegeri parlamentare de acolo să introducă un „consiliu european de control” instituit din gazetari francezi, englezi și italieni. Acest consiliu ar avea misiunea să treacă în revistă toate atrocitățile electorale și să denunțe lumii culte nesuporabilul nostru sistem electoral. D. Scotus Viator s'a angajat singur să aleagă acest consiliu. Se înțelege că acest consiliu ar avea darul să fie o strașnică măsură prohibitivă împotriva ilegalităților cu cari voiește banul Tomassich, protejatul lui Khuen, să zdrobească uniunea partidelor sârbo-croate, cari nu se pot supune politicii de maghiarizare a guvernului unguresc. „Budapesti Hirlap”, înregistrând memorandumul dlui Scotus Viator, amănință pe gazetarii străini cari ar avea îndrăzneala să comită un astfel de act împotriva „națiunii” cu — expulsare. Ne-am bucura foarte mult să se dea o astfel de lecție aziatică — lumii culte.

Când va fi gata proiectul votului universal? În zilele din urmă, în legătură cu discuția bugetului ministerial de interne, a circulat zvonul că ministrul-șef contole Khuen-Héderváry va face cu acest prilej declarații și despre termenul până la care proiectul reformei electorale va fi depus pe birourile Camerei.

Termenul acesta nu va fi apropiat, pentru că proiectul se va întemeia pe rezultatele recensământului. Un ziar oficial publică acum știrea că rezultatele acestui recensământ nu se vor putea supune ministerului de interne înainte de Iulie 1912....

Ședința Camerei. Fiind Sâmbătă, Camera deputaților a intrat în discuția reformelor militare. La deschiderea ședinței abia erau de față 40 de deputați.

Profitând de absența deputaților guvernamen-

tali, opoziția a cerut ca desfășurarea interpelărilor să înceapă la ora 12 și jumătate, în loc de unu și jumătate, cum era obiceiul.

Președintele a fost nevoit să admită cererea. Primul orator la reformele militare a fost G i e s s w e i n Sándor, care a votat contra reformelor.

K a r á t s o n y Lajos, secretarul general al ministerului apărării țării, le-a apărat din punct de vedere militar.

La sfârșitul ședinței au fost interpelări.

„Tribuna”.

Când în primăvara acestui an a apărut broșura dlui Dr. A. Vaida-Voevod cu titlul sensationat „Mangra, Tisza și „Tribuna”, presa românească dela noi a grăbit nu numai să înregistreze apariția acestui pamflet, ci să-i facă chiar și comentarii elogioase și să reproducă capitole lungi.

„O broșură bine documentată!” era părerea „Gazetei Transilvaniei” dela Brașov și a „Drapelului” dela Lugoj, cari jubilau de bucurie că pot lovi în ziarul nostru.

În cursul anului „Tribuna” a știut să sfărîme toate învinuirile ce i-s'au adus. Articolele dlui Octavian Goga „Ce este Tribuna zilelor noastre” au precizat atitudinea ziarului nostru și tendințele noului curent ce se manifestă în sinul generației tinere, iar articolele de desvelire ce ne-au sosit din provincie și articolele părintelui R. Ciorogariu au dovedit că nu în rîndurile „Tribuniștilor” sunt a se căuta trădătorii de neam.

Atât articolele dlui O. Goga, cât și articolele dlui R. Ciorogariu au fost reproduse în broșură și trimise tuturor ziarelor noastre. A trebuit să constatăm, însă, că aceste ziare cari au reprodus capitole lungi din pamfletul dlui Vaida abia dacă au înregistrat apariția broșurelor noastre de apărare.

Intr'un articol de fond, publicat în numărul 241 sub titlul „Presa noastră”, pornind din acest fapt am făcut câteva concluzii dureroase cu privire la presa românească.

Și în aceste șire „Gazeta Transilvaniei” descopere numai o „nouă” reclamă a „Tribunei” care „caută abonați noi”.

De mult, cele două organe, dela Brașov și Lugoj, nutresc față de ziarul nostru sentimente puțin prietenești, a căror izvor este slăbiciunea omenească.

„Tribuna” a fost și este mai citită și răspândită decât ori care alt ziar românesc dela noi. Dar nici organul dela Brașov, nici cel dela Lugoj n'au căutat să descopere cauzele că „Tribuna” a fost preferită de publicul cititor tuturor celorlalte organe românești dela noi. Dacă confrății noștri și-ar fi dat silința aceasta ar fi găsit ușor că nu în urma reclamei a crescut pe zi ce merge cercul cititorilor acestui ziar, ci nu-

mai în urma faptului că „Tribuna” a știut întotdeauna să exprime sentimentele obștei românești mai lămurit și mai categoric decât celelalte ziare românești dela noi.

„Tribuna” a fost îmbrățișată de un număr tot mai mare de cititori, fiindcă fiecare vedea în ea un organ care a dat cea mai mare atențiune tuturor manifestațiilor vieții românești.

Este, deci, ori cum ciudat — ca să nu întrebuițăm alt termen — că organul dela Brașov nu vede în apărarea noastră împotriva multelor calomnii ce ni-s'au adus decât „reclamă”.

Pot fi convinși atât organul din Brașov, cât și cel din Lugoj că n'ar fi avut prilej să constate „nouă” reclamă a „Tribunei”, dacă atitudinea lor în campania pornită împotriva „Tribunei” ar fi fost o atitudine cinstită. Dar amândouă organele s'au identificat cu pamfletul dlui Vaida și au nesocotit toată apărarea noastră. Și, înainte de toate, fie convinse cele două organe că și atitudinea „Tribunei” ar fi fost mult mai rezervată, dacă în campania murdară pornită împotriva noastră potrivnicii n'ar fi uzat de toate mijloacele nepermise. S'a organizat o adevărată goană după abonații noștri. „Fruntașii” au umblat din casă în casă, au scris scrisori peste scrisori, în cari conjurau abonații noștri să nu mai aboneze „organul trădător dela Arad”....

Și cele două organe, dela Brașov și Lugoj, au tăcut mulcom, legănate poate de nădejdea că abonații noștri vor spori numărul abonaților lor.

Campania pornită împotriva „Tribunei” s'a sfârșit însă cu compromiterea celor cari au pornit-o. Și avem durerea să constatăm că — cu câteva excepții rare — presa noastră n'a fost la nivel.

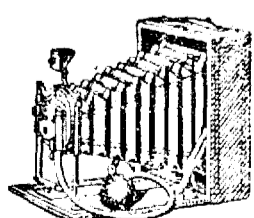
„Almanahul” scriitorilor dela noi, și — „Românul”.

— Munca de distrugere a organului comitetului național. —

Orăștie, 17 Nov. 1911.

Descopăr din capul locului, că sunt colaborator al foii „Libertatea” dela Orăștie, și lucrurile de mai jos aveam de gând să le scriu în foaia la care luerez. Dar îmi stă în cale părerea unui om la care țin. E un amic, care în o scrisoare a sa către redacția acestei foi, ne zicea de curind, că „Libertatea” fiind foaie populară și mult răspândită în popor, nu e iertat să iee parte la toate discuțiile ce se dau prin foile de zi scrise pentru inteligenți, uneori pline de patimă și personalități.

Și ni-au dat această povață și alți binevoitori ai conducerii noastre naționale. Și noi, cei dela numita foaie populară, nevrind să aparem în ochii lumii cătuși de puțin distrugători ai muncii de întărire a sufletelor din popor, ne-am pus și ne punem zăvor pe vârful penei și scriem așa cum... trebuie să scrie cei ce nu vreau să mai amărăscă și ei sufletul acestui popor, ei și atunci când inima ta plânge, poporului frate îi spui o vorbă ve-

Cumpărare ocazională de puști de vânat!

Lancaster, cu cheie 16 fl., Grener-lacat englezesc, cocoș automat 22 fl., Puști americane, țevă cu aruncarea patroanelor folosite 12 fl., Hemmerles, 2 țevi, modernă 35 fl., Drilling-, Browning de 16 calib., Krupp ejector, cu țevi de oțel, etc. precum și garnituri complete Hamerles Drilling, Springer și Kierner, revolvere, pistoale se află în preț ieftin la

Prăvălia de puști de vânat: **RADÓ**, Budapest, IV | r., Egyetem-tér 5.

Articole de sport, binocle, Zeiss-, Ođrz.-aparate fotografice. Face schimb de diferite părți de puști și aparate de fotografiat.

selă, și atunci când vezi negru înaintea ochilor, lui îi arăți numai lucruri trandafirii...

Nu că prin asta am voi să mințim poporul, ci pentru că știm și noi, că de fapt plin e până la revărsare sufletul lui de amar, de suferință, de știri rele. — măcar din foaie să-și mai iee o porțiune de hrană sufletească mai senină, mai dătătoare de nădejde... Nu e nici o rațiune asta? Noi credem că da.

Totuși sunt clipe când și peana noastră cea supusă unei discipline de fer ca aceasta, se revoltă, strigă, cere libertate, să spună și ea ce o arde pe suflet, — că nu mai poate nici ea tăcea!

Și noi totuși nu-i dăm drumul pe câmpul pe care ea își așterne scrierile săptămână de săptămână, — ei am recurs la un șiretlic: vrind să-i dăm voce să-și spună ce are de spus, — în *altă foaie*, în una de acelea scrisă pentru inteligență, de i-o primi și adăposti scriesele.

Prilej mai nou când peana noastră populară strigă să i-se dea și ei cuvânt, ni-a dat ziarul comitetului „Românul”, care în numărul său delat 16 Novembre, sare cu furie nimitoare asupra celui mai nou op literar ieșit de sub tipar la noi Români din țările coroanei ungare: „*Almanahul scriitorilor dela noi*”. Peana cu care redactorul „Românului” își arată aprecierea asupra acestei cărți nouă, nu mai e peana unui literat vorbind despre un op literar, ci direct un par din gard cu care sare în capul omului nevinovat care, naiv, i-a venit chiar și lui la casă, bătându-i sfios la ușă și crezând că intră în casa de frate, ori chiar de... părinte al nației. Ci redactorul „Românului” apucă nervos în mână cartea, o frunzărește fără s-o cetească și vede că lipsește din șirul fotografiilor chipul bărnacii al directorului său și că în șirul ziarelor, slăvitul său ziăr e pus la locul al 3-lea, — și asta îl scoate din pepeni, ia pe sărmanul oaspe de pept, îl dă pe ușă afară, îl plesnește cu parul în cap!...

Fiecare om cu bun simț, trebuie să rămâne adânc scârbit de ieșirea ziarului „Românul” în contra „*Almanahului scriitorilor dela noi*”. E curat fapta unui nu știu cum să-i zicem, căruia nu-i locul în redacția unui ziar ce pretinde să reprezinte politica oficială a partidului național dela noi, ci îi e locul în o redacție ca a celebrului *Măglas*, care pare a fi reînviat și a să fi întronat de redactor la „Românul”.

Căci care e opul asupra căruia să spărdăe redacția „Românului”? Vi-o spunem pe scurt: O carte pe care o deschide de toți iubitorul și stimulatorul președinte al „Asociațiunii” *Andrei Bârseanu* cu un prea frumos cântec intitulat: „*Un falnic glas*” — cântec nou — închinat celui mai curat și ideal naționalism, cântec prin care ne spune că nouă, Românilor din această patrie, ne strigă Carpații să nu dăm nici când uitării acest pământ strămoșesc! ne strigă apoi glasul Romei: să fim mândri de graiul de ingeri ce ea ne-a dat, de limba noastră, s'o vorbim cu fală, s'o păstrăm neschimbată!; ne strigă un tulnic din păduri să fim eroi ca părinții noștri; ne strigă o tainică șoaptă ieșită din morminte, dela părinții noștri, că ei ne-au lăsat prin mii de suferințe un nume, blăstam pe care l-ar uita!...”

Aceste frumoase idei, românești, naționale, intrupătoare a tot ce și noi dorim, a tot pentru ce și noi cu toții luptăm, sunt redată în versuri foarte frumoase de dl Bârseanu. Și editorul „*Almanahului*” tocmai aflându-le atât de mult congruente cu tot idealul spre care tinde azi sufletul bun românesc la noi — le-a pus în fruntea „*Almanahului*”. Că nici nu putea să-l deschidă cu o pagină mai fericită!

Acum, mă rog, dacă organul partidului național român dela noi, care zice că și el tocmai pentru acest naționalism luminat, cântat așa frumos de dl Bârseanu, trăește și muncește, — dacă acest

organ n'ar fi aflat de fapt în acest Almanah încolo nimic vrednic de cedit, oare nu trebuia el să zică așa: „Almanahul e deschis prin un sfânt cântec românesc, scris de prea cinstitul Andrei Bârseanu, și dacă nimic încolo în el nu mai e, acest cântec singur, îl face totuși vrednic să stea pe masa fiecărui Român, ca o nouă evanghelie națională!”

În loc de a vorbi însă așa, „Românul” dă cu piciorul în Almanah și zice că nu-i cu nimic mai mult ca un... Calendar de N. D. Popescu (un scriitor ridicol din Țară) și că afară de paginile calendarului, nimic nu e de treabă în el!

Nu i-a fost rușine organului național al comitetului nostru național a izbi în chip așa de bădăran în imnul național care deschide acest Almanah — scris anume pentru acest Almanah! — și în toți scriitorii ce-i urmează, între cari Ioan Agârbiceanu, Octavian Goga, Alexandru Ciura, G. Coșbuc, Il. Chendi, Dr. Sextil Pușcariu, Ecaterina Piliș, Dr. Iosif Popovici, P. Dulfu, Dr. V. Bălan, Dr. Lupaș, V. C. Osvadă, și toți ceilalți până la 46 inși, fiecare dat cu fotografia, cu mică biografie, și cu o piesă literară ceva!

Evident redactorul „Românului” a fost foarte rău dispus, spumegos de nervos, când a scris respingătoarea sa notiță asupra acestui „Almanah” pe care îl pune sub rubrica... „Călindare” (!?) Și bănuți de ce-a fost așa furios? Doar de aceea nu mai cutezai să citez mai departe șirul scriitorilor! Pentru că el cum deschidea cartea, așa îl plesnea peste ochi fiecare nume, în fiecare văzând un... „răzvrătit”, „otelit”, „tribunist”! — Cum să recunoască el că e de ceva treabă o carte în care dai tu față cu Agârbiceanu, Ciura, Goga (ah!), Dr. Lupaș, Osvadă, Chendi (uf!). Și cu chiar Bârseanu, cel cu telegrama către Dr. Oncu! Gata. Cartea asta trebuie iute răstignită și pusă la „index”-ul autorizat! Minunatului redactor îi trebuia chipul celebrului său Isaac, a Rozei Covrig, a Elenei Lungu-Puhalo, sau care Doamne încă. Atunci bun!

Cică prea mulți lipsese... Dar dacă cutare scriitor s'a simțit ehnat și îndreptățit a figura în Almanah, de ce n'a trimis datele de lipsă, căci doar au fost rugați în repetite rânduri toți, nu numai prin circulare personale, ci și prin ziare (înșuși „Românul” a publicat cele două chemări publice!).

Că nu e Dr. Branice în Almanah! Dar de ce n'a întrebat pripitul redactor autorizat pe dl Dr. Branice, câte serisori și rugări a căpătat în cauză și n'a răspuns? Asemenea Constanța Hodoș, A. C. Popovici, I. Gorun, Sept. Albini, Dr. Bontescu și alții. Se vede însă că lumea nu știa ce lueru serios și frumos contemplează tânărul editor dela Orăștie, și de aceea s'au aflat unii cari n'au răspuns apelurilor lui. În viitor însă credem că vor ști dinainte că e vorba de un op literar demn, și vor răspunde negreșit altfel. Ca început însă, orice Român cu capul la loc, va recunoaște, că „Almanahul” e un lucru destul de reușit, interesant și vrednic! „Drapelul” de pildă, îi zice: „o carte de mare valoare!” Oare cine-i mai în drept: criticul „Drapelului” ori rinzosul dela „Românul”?

Și iată încă o cauză a izbucnirii: „Almanahul” are și un capital al *presei*. Editorul, o spune în prefața acestui capitol: Am pus ziarele după caracterul lor (politice, literare, de specialitate, etc.) iar în capitol, pe fiecare după bătrîneța sa. Așa capitolul începând ziarele de zi politice, prezintă întâi pe cel mai vechiu ziar: „*Gazeta Transilvaniei*”, apoi pe „*Tribuna*” și în locul al 3-lea, ca pe cel mai tânăr, pe „*Românul*”. Căci așa credea că e mai bună pacea. Asta se vede însă că a supărat rău pe ziarul „autorizat”. Cum să fie pusă „*Tribuna*” înaintea lui? Doar el trebuia pus în frunte! Atunci era bine!

Și trebuie că a mai supărat și altceva: Dl Bornemisa a cerut redacțiilor, să dea fotografia directorilor lor, că avea de gând să-i pună pe ei la capitolul foii lor. Dar abia a primit dela 2—3 aceste fotografii. Așa a părăsit ideea de a-i da: că ori îi prezinți pe toți, ori pe nici unul, având de gând a o face, încă și mai complet, și mai frumos, la anul.

Redactorul „Românului” va fi văzut și în faptul că nu s'a adus fotografia directorului său, un fel de răutate ori nesocotire din partea editorului, ceea ce însă — nu a fost!

Rămâne că nici un motiv binecuvântat, „Românul” nu a avut de a se supăra pe „Almanah”. — doar atât că de ce-s în fel așa de mulți scriitori cari — nu lucrează la „Românul”, și a căror frumoasă gardă, pe cei din redacția autorizată, i-a scos din sărite.

Încolo rămâne adevărat: Almanahul hulit de „Românul”, e un op merituos, pornit din un gând frumos, luerat cu grijă și sistem și cu mare cheltuială, și care la anul va apare și mai completat, și mai bogat, și mai de laudă.

Poftească numai toți abonații „Românului” și cumpere și discutatul „Almanah” și suntem siguri că din o stuă nu se va afla unul (doar câte un Emil Isaac!) care să spună că redactorul „Românului” a avut dreptate și n'a fost orb de patimă, când a dat așa cu piciorul în un frumos product literar dela noi.

Si acum o vorbă de incheiere.

Editorul „Almanahului”, dl Sebastian Bornemisa, nu e un simplu târgoveț de orice cărțului, e un tânăr cult, student în filozofie, plin de ideal și de însuflețire românească — ca și care să dea Dumnezeu mulți tineri neamului românesc, — că ar fi ferice de el. Acest tânăr vrea să se dedice *librăriei românești*, a cărei nivel, ca răspânditoare de carte și cultură românească în popor, vrea să-l ridice prin scoatere de cărți alese, cari să fie o fală a editurii și literaturii române dela noi din Ardeal și Ungaria. Că spre această țintă nobilă năzuește, o dovedesc frumos cărțile pe cari le-a scos până acum. Volumul de „*Amintiri*” de Ciura (zmul din editarea sasului Krafft din Sibiu, ca să nu mai fim făcuți de ris, că și cărți bune ca a lui Ciura trebuie să ni-le editeze străinii!); a edat „Almanahul” acesta frumos și interesant; a editat o piesă teatrală drăguță și altele are sub presă; a început editarea unei reviste de familie, frumoasă și bine îngrijită, și va mai edita încă lucrări pe ales!

Ei bine, munca acestui tânăr însuflețit, cu un suflet ales și foarte simțitor — care într'un singur an de când și-a deschis librăria, a dat deja publicului atâtea dovezi că se știe pune serios pe lueru, și că cu vremea poate fi librarul de frunte de care să fim mândri toți Români din această patrie, — munca acestui tânăr e cu cale ca organul conducerii noastre naționale, s'o lovească în acest chip brutal!

Așa gândește organul nostru, mi-te conducător între organele naționale, că se tratează și se încurajează o *muncă literară culturală*? Așa se cresc oamenii la noi? Așa vrea să-și câștige conducerea națională tot mai mulți stimatori și oameni cari s'o urmeze?

Asta e, dlor, muncă de *distruge* națională, nu de edificare! De altfel mâna această distrugetoare am văzut-o și cu alte ocaziuni, iar mai nou ni-o pune în vedere un organ al partidului și pe alte terene. Așteptăm până pune în lucrare și apoi vom mai vorbi despre ea.

Iar fiindcă din propria foaie nu ni-i iertat să vorbim despre aceste nevoi, — o facem dară prin bunăvoința „*Tribunei*”. Ca... poporul să nu ne mai știe toate slăbiciunile...

„*Libertatea*”.

Paltoane dela 34 cor. în sus.
Calitate bună. — Croială perfectă. — Prețuri fixe. — Pretenții exagerate exchise.
KATZ și MENDEL, Kolozsvár, Mátyás király-tér 10. sz.

Egoism și Altruism.

De Dr. Al. Tălășescu.

I.

Peatra fundamentală a religiunii creștine a fost așezată prin cuvintele memorabile: „Iubește pe aproapele tău ca pe tine însuși!”, ceea ce însemnează că nici Hristos nu zice să trecem de măsura pe care ni-o dă: iubirea de noi înșine. A face din egoismul omului o măsură exactă pentru altruismul, cu care suntem datori semenilor noștri, este negreșit cea mai înaltă înțelepciune pentru existența și propășirea lumii locuite de oameni, este cea mai firească lege care ne garantează în contra piedecilor cu cari caută egoistul să stăpânească lumea din jurul lui.

Egoismul este un sentiment înăscut cu mult mai vechiu, decât altruismul, care isvorește încet și anevoie numai prin cultivarea deosebită a sufletului nostru. În înțelesul strins al cuvântului egoismul este unul din cele mai sălbatiche însușiri ale omului, este îndemnul animalic de conservare și de acapărare a averilor materiale și sufletești ce i-se cuvin și ce nu i-se cuvin. Egoismul este alimentat de un alt sentiment barbar, de invidie, care dacă nu poate fi satisfăcut naște niște sentimente superioare pe cari nu le găsim decât la puține animale: ura și răsunarea.

Egoismul în limitele necesare pentru conservarea existenței și a progresului nostru normal este dar o virtute pe care ni-o impune chiar cel mai clar spirit al religiunii noastre, pe când el trece peste acele margini și dacă el predomină sufletul nostru, el devine un geniu rău, un inamic al omenirii.

Tot astfel putem zice și despre altruism. Într-o dată ce acest sentiment înălțor în măsura ce ne-o impune religia, întrece de cerințele existenței noastre în stare normală, când faptul altruismului nostru ne produce suferință, distrugere, nu putem contribui prin el de loc la progresul natural al omenirii.

Pentru aceste motive de importanță vitală Hristos a impus religiunii sale împăcarea armonioasă a acestor două sentimente opuse cari în mod normal, creștinesc, nici nu pot exista unul fără altul. Dar Hristos a făcut baza religiunii sale din iubirea în general, deoarece El știa prea bine că ori ce creațiune din lume numai prin iubire își poate lua ființă. Nu este vorbă aici numai de existența noastră a oamenilor și a animalelor, la cari iubirea este un sentiment bine exprimat, ci chiar și de acoia plantelor cari în aparență n'au voință. Și regnul vegetal este predominant de o lege firească destul de gingașe și de brutală, care îngrijește de necesitatea egoistică a organelor lor de nutriție și de reproducție. Ba, chiar și lucrurile neînsuflețite în perpetua lor schimbare sunt sclavi ai puterii asemuitoare cu iubirea, a așa numitei afinități, cu ajutorul căreia însușiri ele se combină și se desbină spre a-și lua alte forme.

Există dar în sufletul omului și în însușirile celorlalte ființe de pe lume o putere atrăgătoare care apropie ființele pentru ca să le garanteze existența cea de azi și pe cea de mâine. Pentru existența noastră de azi ne trebuie o bună doză de egoism, pe când pentru ca și generațiunile viitoare să fie garantate în existența lor, egoismul nostru înăscut trebuie să-l inoculăm cu tot atât altruism. Fără această inoculare nobilă egoismul ne copleșește întregul suflet și ne răpește preocuparea pentru perpetuarea speciei noastre. Egoistul se mulțumește numai cu îndestularea simțurilor sale, uneori prea capricioase, fără ca în inima lui să fi putut încolți sentimentul de dragoste pentru familie fundată de el, pentru neamul sau în viitor, sau pentru omenire.

Legea firească privită astfel ne prezintă egoismul și altruismul ca subiect de studiu atât din punct de vedere religios cât și social și național.

II.

Virtutea altruismului a ridicat religiunea creștină d'asupra tuturor religiunilor vechi. Putem dar nutri convingerea tare că cu mângăritarul iubirei în suflet creștinismul va cuceri cu timpul întregul univers, și nici nu se poate altfel, când este dovedit științificește că principalul fundamental al creștinismului este în același timp și principiul vital al universului: iubirea armonioasă dintre ființe și corpuri.

Toate celelalte religiuni ale popoarelor de pe cele cinci continente cuprind în esența lor prea mult egoism, prea multă tirănie, așa că ele toate au trebuit sau vor trebui să aplece puterii absorbitoare cu blândețe și cu armonie a religiunii creștine. Religiunea creștină este însă și ea nuanțată prin mai multe deosebiri de dogme și rituri, între cari cele mai principale sunt catolică, protestantă și ortodoxă. Ne-am putea întreba: care din ele corespund mai cu seamă doctrinei fundamentale care ne preocupă aici? Răspunsul ar fi o analiză dificilă care se pierde în demonstraarea valorii eterne a diferitelor dogme, ceiace ar fi o muncă infinit de mare față de cadrul acestei scrieri, pot însă să afirm că acea dintre credințele creștine va deveni universală care va îmbrăca mai sincer haina democrației, aceea care va putea să descentralizeze mai echitabil dominația oamenilor pe pământ și care prin preoții ei va da exemplele cele mai puțin egoiste care va desființa izolarea nenaturală a preoților și a fecioarelor în mănăstiri și care în general va condamna celibatul fals al preoților, când aceștia ar fi destul de sănătoși pentru a se căsători și a se recăsători.

Se pretinde că celibatul preoților catolicii ar fi un sacrificiu, un altruism, pentru omenire și că preoții orthodoxi, sau protestanți ar fi mai egoiști, decât cei catolici, în folosul familiei lor. Aceasta este numai o părere, într-o măsură bine știută că averile clerului catolic sunt îngrămadite mai mult în scopul egoist spre susținerea castei lor și fără ca prin renunțarea la căsătorie și la familie să-și mențină în mod absolut castitatea. Aceste împrejurări pun celibatul catolic în o culoare nefavorabilă și din aceea „aereolă” sfântă, sub care este sancționat celibatul, se straveie un egoism care este cu mult mai inferior decât cel al celui mai egoist preot căsătorit și tată de familie, fiindcă acesta are pe parte-i puterea de consfințire a căsătoriei în folosul propagării speciei sale, e prima lege naturală pentru existența noastră în viitor.

Este adevărat că propaganda religiunii creștine printre popoarele sălbatiche nu este tocmai potrivită cu viața conjugală, dar nu e mai puțin adevărat că aceasta propagandă religioasă trebuie făcută în însoțire cu alte lupte ale civilizațiunii și sub protecțiunea ei, care nici ea nu poate avea valoare fără viața familiară.

Religiunea mozaică este tipul sufletului egoist. Din cauza intoleranței sale ea nu poate câștiga în extensiune prin propagandă așa că dacă poporul israelit n'ar fi așa de spornic, grație unei igiene sexuale excelente, de mult s'ar fi pierdut, sinucis de egoismul lui.

E o lege firească a egoistului că el nu poate exista în comunitate cu alții, decât numai trăind pe contul altora. Astfel înre egoiști mereu se dă o luptă de exterminare. De aceea poporul israelit nu a putut dăinui mult timp ca stat național. Căderea statului israelit și împrăștierea poporului în toată lumea nu a fost numai rezultatul unui dezastru politic al dominațiunii romane, ci mai mult a fost rezultatul spiritului egoistic, intolerant al religiunii mozaice în fața triumfului creștinismului. De aceea nu vom găsi pe evrei nicăiri printre cuceritorii popoarelor sălbatiche foarte egoiste, ci printre creștinii altruști. Progresul lor cultural însă numai acolo poate avea loc, unde ei sunt mai rar la număr printre popoarele civilizate, aceea unde intoleranța lor religioasă a pierdut în mod individual din caracterul său sever.

Bazat pe aceste considerațiuni, trebuie să recunoaștem că antisemitismul este o chimăra identică cu sionismul, deoarece prin pierderea limbii lor israeliti au încetat de a mai fi popor, după cum nu mai poate exista poporul latin, sau sanscrit. Mai cu seamă că pe lângă limbă, ei și-au pierdut și țara. Așadar ei nici ca rasă nu mai pot conta, ci numai ca religie care le imprimă un caracter egoist, deosebit de restul omenirii creștine, față de care ei devin de o incompatibilitate caracteristică.

Această descalificare națională a poporului neoizraelit o demonstrează foarte clar și faptul că ovreul se poate naționaliza destul de ușor în diferite state naționale, cel puțin atât, cât îi permite firea lui egoistă, mai cu seamă când nu constituie comunități prea mari. Negreșit că pe cât se naționalizează de ușor, pe atât de lesne să desnaționalizează când împrejurările îi pretind aceasta, așa că pe naționalitatea ovreului nu pu-

tem conta decât după ce s'ar lăpăda în mod sincer de religiunea mozaică.

Religiunea mohametană precum și celelalte religiuni asiatice nu permit asimilarea civilizațiunii europene, decât cu prețul sacrificării caracterului lor egoist, între cari sunt unele stări sociale de mare importanță ca: poligamia și sclăvia. Legile firești de dezvoltare normală a omenirii nu se pot împăca cu servitutea sufletească cuprinsă în poligamie și sclăvie, institutului condamnat de creștinism care pretinde ca dacă omenii nu pot fi întotdeauna egali peste tot, din cauza inegalității condițiilor de existență, totuși ei trebuie lăsați liberi să se desvolte spre egalizare posibilă și aceasta nu este cu puțință decât sub aripile protectoare ale „creștinismului democrat” purificat de toate tendințele „oligarhice” ale călugărilor.

(sfârșitul va urma.)

Scrisori din București.

Ce ar trebui să ne preocupe? — Ce știm și ce nu? — Soldații aceluiaș ideal. — Un zvon curios. — Tisza la București.

București, 3 Noembrie.

De câtă-vă vreme se vorbește foarte puțin în ziarele de aici despre Români aflători în afară de regatul României. Foarte rar se amintesc mișcările din Ardeal. Despre greul luptei ce ne așteaptă, despre forța cu care pornim în această luptă, nimica. S'ar părea că aici s'au uitat toate revindicările, pe cari le accentuează nu numai cei în afară de regat, ci un neam întreg stăpânit de aceleas aspirații.

Sunt anumite lucruri în viața unui neam cari nu trebuie uitate nici odată. Sunt anumite preocupări despre cari ori-cât s'ar vorbi, în ori ce formă, nu pot fi banalizate. Și ziaristul român — a cărui menire este mult mai frumoasă decât a ori căru publicist străin ar trebui să-și aducă zilnic aminte de vechiul stăpânitor asiatic care dăduse ordin ca cei din jurul lui în fiecare dimineață să-i amintească de răul ce i-l'a făcut dușmanii.

— Stăpâne, adu-ți aminte de ei...

Cam așa ar trebui să-și zică fiecare dintre noi. Adu-ți aminte de idealul nostru național!

Ori cari ar fi evenimentele ce se petrec la alte neamuri, ori cât de pasionate ar fi luptele ce se dau în afară de cuprinsul hotarelor neamului acestuia, toate ar trebui să cadă în al doilea plan, câtă vreme avem un ideal al nostru. Dacă de pildă cruzimile cutărui război pot revolta o lume, dacă aventurile cutărui vântură țară pot interesa mulțimea adeseori inconstientă, — durerile ce se abat asupra sufletului nostru poate sunt mult mai mari — pentru că le simțim noi.

Și n'ar trebui să se piardă o clipă din vedere că fie-care ziar trebuie să fie înainte de toate un stindard național. Reprezintă el ori-ce vederi politice — întru-cât aparține cutărui sau cutărui partid — nu trebuie să fie decât drapelul unui regim ce face parte din armata aceluiaș neam ce-și pretinde partea lui de bine. Din nenorocire vedem că aceste principii nu sunt luate totdeauna în seamă. Patimile și dorul de a ajunge sau a se menține într-o situație oare-care fac să se uite de suprema datorie. Se dau lupte pentru putere. Aceste lupte nu au ca motiv însă folosirea puterii, la care unii sau alții voesc să ajungă, în vederea realizării visului nostru. Vorbim de luptele ce se dau în presa diferitelor partide.

Faptul acesta face apoi să amuțescă glasul care ar trebui să rămână pururea acelaș:

— Adu-ți aminte de idealul neamului acestuia!

Odată amuțit, se va da o deosebită atențiune evenimentelor și lucrurilor cari cad în afară de sfera mijloacelor ce ar putea să ne ajute pe noi, în afra de preocupările cari ne stăpânesc pe toți cei din regat și cei în afară de regat. Se plătesc corespondenți cari informează lumea de aici despre ori-ce mișcare din străinătate care nu are nici o legătură cu aspirațiunile noastre. Lipsesc însă corespondenții din principatele centre ale Românilor de peste hotară — deși toți sunt soldații aceluiaș ideal.

In chipul acesta publicul este foarte puțin orientat în ce privește stările de lucruri din Macedonia, Basarabia, Bucovina. Ce să mai vorbim de nenorocirii Români din Serbia, despre cari până acum abia știu că există, despre cari nu ne-am interesat de loc, pe cari nu i-am cercetat, ale căror dureri nu le-am întreat, al căror vis nu-l cunoaștem. Rar de tot a fost vre-unul pe la ei. Știm despre ei că, acolo, fac politică, angajați în diferite partide sârbești. Știm că nu au cărți românești că nici o rază de lumină nu pătrunde până la ei. Știm. Dar câți le știm acestea? Câți ne-am gândit la mijloacele ce ar trebui să le folosim spre a-i chema să ia parte la lupta cea mare, pe care o purtăm, fără bubuituri de tun, fără a arunca plumbi în aer, dar o purtăm cu atât mai grozavă, cu cât ne sunt angajate în ea nu brațele, ci sufletele noastre?

Noi purtăm un război, la care avem dreptul, avem datoria de a-i chema pe toți de acelaș neam. Dar cum s'o facem aceasta, când nici nu ne cunoaștem?

Ziarele de azi publică o știre, pe care n'o putem crede. Un zvon care s'ar fi răspândit la Budapesta, de unde a fost transmis la București. Se spune că e vorba ca Tisza să vină în Capitala țării românești să țină o serie de conferențe, în cari să insiste asupra necesității unei conlucrări a ungarilor cu Românii. Știrea a produs oarecare senzație. Un ziar promite că va reveni „asupra acestei senzaționale știri.” Cam ce va spune putem înțelege. Căci toți simțim că rostul acestor conferențe este mai mult de a câștiga prin vorbe frumoase bunăvoința Românilor de aici. Și nu se va găsi nimeni să-i dea crezare, câtă vreme nu va dovedi că spiritul de dușmănie ce se samănă zilnic în societatea maghiară în contra Românilor, — a perit. Nu-l va asculta nimeni până nu va dovedi că au fost distruse stăvilile cari s'au pus în contra dezvoltării noastre culturale și naționale. Până nu va dovedi că s'a dat răsolată dreptății noastre batjocurite că s'a dat satisfacție demnității noastre jignite.

Ce ar căuta un politician ungar la București? Promisiuni făcute de politicieni s'au auzit de atâtea ori aici și acolo. De îndată ce și-au ajuns scopul, vorbele au fost uitate. Și apoi asupra lui Tisza apăsă blestemul orfanilor rămași în urma vârsărilor de sânge dela alogerile trecute. Publicul bucureștean a izbucnit înfiorat de durere, când i-s'a desfășurat, la Dacia, de cătră Simion Măndrescu, steagul unguresc, de sub cutele căruia s'au trimes gloante omoritoare asupra bietilor Români. Ce a făcut Tisza pentru alinarea durerilor? Ce pedeapsă s'a dat ucigașilor?

Sunt lucruri cari nu se uită nici odată. Sunt răni cari sângerează veșnic. Sunt blesteme al căror ecou trece peste granițele acestei vieți. Și dacă vrea contele Tisza să vină la București, ar trebui să se împace întâi cu cei cari simt durerea rănilor, cu cei cari poartă pe buze blestemul.

S'ar putea ușor întâmpla să găsească aici naivi cari să-l creadă. Naivi și neorientați se găsesc în toate locurile și în toate clasele sociale. Dar cine ne va putea impune nouă, Românilor de sub coroana Sf. Ștefan, să urmăim o cale pe care ar dori-o ei? Noi ne știm mai bine decât ori și cine durerile și necazurile, visurile și nădejdiile. Chiar de ar reuși să determine un curent favorabil ideilor lui, într'o anumită lună, munca îi este zadarnică.

Păreră celor cari cunosc situația dela noi este ca politicienii unguri să lucreze astfel încât să fim mulțumiți întâi noi, cei cari dorim acolo libertatea și lumina. Și numai după aceea să vină aici. Certificatul de bună purtare, cu care se va prezenta în fața opiniei publice din România numai Românii din Ungaria și Ardeal li-l pot da. Să se poarte deci astfel ca să-l poată obține. Și apoi îl vedem cu plăcere.

Coresp.

Povestiri de femei.

Arta de a fi frumoasă.

Una din cele mai frumoase femei marea artistă Lina Cavalieri, a publicat mai deunăzi în „New-York Amerikan Journal” o serie de articole foarte interesante sub titlul: Arta de a fi frumoasă. Articolele acestea scrise de o frumsetă autorizată, au făcut în lumea feminină o senzație colosală, mai ales pentru că sunt scrise cu o mare sinceritate, probând o dragoste grațioasă pentru sexul ei frumos, pe care l'ar dori cu adevărat frumos. „Dacă nu a-și fi avut vocea perfectă care să mă indemne să mă fac cântăreață, spune celebra artistă, m'as fi făcut doctor pentru femei și numai pentru căutarea frumsetei lor, pentru care se cere inadesea o artă, ea pentru toate lucrurile frumoase.

„In dragostea aceasta a mea, de a cerceta mijloacele de infumșetare ale femeii, în tot timpul m'am interesat foarte de aproape în primul rind de chestiunile igieniei. Le-am cercetat cu pasiune și când credeam că am găsit unul din leacurile micilor inconveniente de care suferă aproape fiecare femeie, le-am notat. „Si astfel am ajuns să strâng un mare număr de rețete pe cari le-am supus cercetării medicului meu, care cu foarte mici îndreptări le găsea de foarte bune.

La aceasta se mai adaugă apoi propria mea experiență.

„Socotesc că igienă este în mare parte cel dintâiu mijloc al artei de a te ști face frumoasă. Spun că aceasta este o artă intru cât poate perfecționa, dar nu înlocui cu mijloacele ei, lipsurile naturii. Nici o artă de pe lume nu poate drege un chip strimbat, un nas deform, niște mâni noduroase, ori prea mari. Dar cât privește tenul bunăoară și liniile siluetei, intru aceasta pot afirma că o igienă rațională și riguroasă își are tot rostul.

Frumșetea pot zice că e sănătatea și indiciile mele, sunt mult inspirate tocmai de ideea aceasta”...

Crâmpeiiul acesta dintr'o convorbire particulară a Linei Cavalieri, explică intrucâtva sensul articolelor ce vor urma aci. Esențial, articolele acestea prezintă interes pentru ori care femeie deși ea chestie de amănunt nu pot fi aplicabile fiecăreia dintre noi.

CAPITOLUL I.

Generalități.

Dacă voți să fiți cu adevărat frumoase legați-vă, numai de tinereță. Și ca să rămâneți tinere, trebuie să băgați bine de seamă, — orice veți face, să nu ajungeți nici odată la o complectă oboseală. Repaosul, repaosul cât mai mult cu putință, iată piatra fundamentală a monumentului frumsetei.

Boalele și indispozițiile dese ale unelor femei, aduc de asemeni, rele ireparabile frumsetei. Și pentru aceasta trebuie să vă îngrijiiți. O femeie nu trebuie să facă nici sporturile, nici nu trebuie să muncească peste măsură, nici să vegheze excesiv, dacă vrea să rămâie tinără și frumoasă. Totul trebuie în măsură potrivită și chiar numai atât cât să poată evita să nu se îngrase.

Aerul proaspăt e foarte priincios frumsetei dar cu condiție să nu fie prea aspru. Atunci strică și e mai preferabil să rămâi acasă într'o odaie bine aerizată decât să ieși la plimbare pe un vânt sau pe un ger prea aspru.

Cât privește trăsăturile, o îngrijire inteligentă le poate menține proporțiile juste. Astfel dacă nasul e prea gros? Trebuie masat ușurel dela nări spre vârf, cu vârful degetelor și nu în linie dreaptă, căci întinzându-se astfel pielea, nu poate decât să suferă, ei în cercuri, având grijă ca degetele să fie ușor unse cu un „Gold-cream”, a cărei rețetă va urma, la capitolul tenului. Pentruca să evitați roșeața nasului, trebuie să aplicați pe nas, cel puțin odată pe zi, o compresie din vată muiată în apă de trandafiri călduță. Ridicând compresia totdeauna trebuie să aveți grijă a muia o alta în apă rece pentru a închide porii. Dinții cer deesemeni o îngrijire specială, precum și părul. Ah, trebuie o pază continuă și aci fără oboseală, pentruca o femeie să-și păstreze frumșetea.

De altfel, după mine, acestea ar fi cele zece porunci ale frumsetei:

1) Iți arată oglinda un aier obosit? Fă-ți vreme și te odihnește.

2) Vrei să ai un păr frumos? Spală-l în fiecare săptămână odată.

3) Vrei să-ți păstrezi gura tinără? Masează liniile cari duc dela nări spre umerii obrazului, în circumferență.

4) Pentru ca ovalul figurei să rămâie tinăr, linia falcilor trebuie să rămâie totdeauna subțire ca o lamă de cuțit.

5) Ca să vă păziți de a avea bărbie dublă, culcați-vă cu capul jos, pe pernă, cât mai jos cu putință.

6) Masați-vă nasul cât de des, pentru a-i păstra forma.

7) Pentru ca să evitați roșetele tenului ce apar totdeauna în vârsta de mijloc, întrebuițați compresii de apă caldă pe obraz.

8) Pentru a goni sbârciturile ce se formează împrejurul ochilor, spălați părțile de sub ochi, tot de atâtea ori de câte ori vă spălați fața, — cu apă fierbinte cât puteți să suportați de fierbinte.

9) Pentru ca să păstrați strălucirea ochilor, ori de câte ori vă spălați fața, picurați în ochi câte-va picături de apă de trandafiri. E absolut fără de stricăciune privirii.

10) Vreți să vă reimprospătați figura uscățivă? Spălați-vă cât mai des cu apă fierbinte cât o puteți suporta.

Dar mai înainte de toate repaosul necesar. Uitați jumătate din toate celelalte precepte mai bine, dar aveți grije de aceasta. Nu vrea să înțeleg însă lăncezaka, lenoa, care e tot atât de complect nesănătoasă ca și oboseala prea mare.

În sfârșit nu puneți în practică nimic în extrem.

Cât privește nutreământul studiați fiecare după propria persoană, efectul fiecărei mâncări și orânduți-vă cum vă simțiți bine.

Fructele de toate felurile și în mare cantitate, mâncate mai ales dimineața, sunt excelente pentru tea.

Dormiți bine și destul, dar nu prea mult. Studiați-vă și în privința aceasta. Cât mă privește pe mine când dorm mai puțin de opt ceasuri, mă simt obosită; și dacă dorm mai mult mă simt și mai obosită și greoaie și proastă.

Însfârșit, cel mai mare prieten al frumsetei nu este nici aerul proaspăt, nici exercițiul, cât apa de trandafiri în care am picurat câte-va picături de glicerina și cu care ne spălăm pe obraz. Nimic nu improspătează mai bine fața. Ori, cu o peliță fragedă, nu poate fi o femeie urâtă.

CAPITOLUL II.

Tenul.

Băile generale, cât de dese, este cea dintâiu condiție pentru frumșetea tenului (pielea obrazului). În urma lungilor experiențe, am găsit excelent ca în fiecare baie, pentru a o face tonică și stimulentă să se pună zece minute înainte de a intra în baie, 500 gr. sare de bucătărie și 50 centilitri de amoniac cu esență de violete, care să se amestece bine în apa de baie.

Temperatura băii să fie de 36 grade și jumătate, nici mai mult nici mai puțin.

În baie să nu stați decât douăzeci de minute, mai mult vă slăbește prea tare. E bine să vă fricționați cu peria bine săpunită și cât de tare. Dușul să nu lipsească nici odată la esirea din baie pentru a închide porii. După baie trebuie să vă mișcați prin odaie, în sus și în jos, de douăzeci de ori, cu geamurile deschise dacă e soare. Dacă e nor și închis, faceți exerciții respiratorii. Bine înfășurate, — ridicați încet brațele deasupra capului până sus, vertical, respirați adânc și apoi apărând lăsând brațele să cadă în jos.

Aceasta de douăzeci-și-cinci de ori la rând. Tot ce precedează aci constituie tratamentul general, mai departe va urma tratamentul local al tenului.

Viorica Dumbravă.

(Va urma).

FABRICA DE SPALAT CU ABURI

„KRISTALY”

Gőzmosógár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Văpsire de haine. Curățare chimică.

Spălare cu aburi.

La suma de paste 10 Cor., pachetul se retrimite franco.

Războiul italo-turc.

Singura telegramă despre 30 de vase de război italiene, văzute înaintea insulelor Lemnos și Tenedos aduce o oare-care schimbare a situației. Căci în cazul confirmării acestei știri, puterile și mai cu seamă Monarhia noastră, vor fi necesitate să facă pregătirile pentru eventualele tulburări ce le-ar provoca acțiunea Italiei în Balcani.

Guvernul Italiei a declarat în repetite rânduri că se abține dela o acțiune maritimă contra Turciei.

Apariția vaselor înaintea insulelor Lemnos și Tenedos ar însemna nesocotirea acestor declarații și provocarea puterilor.

Acest motiv ne îndeamnă să credem, că știrea e lipsită de temeii.

Italia așteaptă intervenția puterilor pe lângă guvernul otoman pentru recomandarea anexiunii. Numai în cazul nereușitei acestei intervenții este hotărâtă să înceapă acțiunea navală contra Turciei europene.

Acțiunea flotei italiene.

Din Constantinopol se comunică: La ministerul de război a sosit o telegramă, care anunță apariția a 30 de vase italiene înaintea insulelor Lemnos și Tenedos. În urma acestei telegramme ministrul a dat ordin comandantului flotei turcești din Dardanele ca să întărească posturile și să facă pregătirile necesare.

Mobilizare în Bosnia și concentrarea flotei austriace.

„Berl. Tag.” anunță că la hotarele Bosniei s'au trimis trupe austriace. Austro-Ungaria mobilizează, ca să nu fie surprinsă de evenimente. Mobilizarea s'a făcut mai ales în urma știrilor despre acțiunea maritimă a Italiei.

Ziarul dă știrea ca venită din izvor bine informat.

Atașatul militar al Italiei pe lângă ambasada din Viena, adresând ministrului de război al Monarhiei întrebarea, ce este adevărat din știrile despre mobilizare a primit răspunsul că sunt simple scornituri a unor creeri înfierbântați.

Cu toată desmintirea știrea se menține. La ministerul de război și al marinei se luorează cu zor la preînimpinarea evenimentelor. Astfel se comunică că comandantul marinei a reținut sub arme efectivul contingentului anului 1908, care trebuia liberat la 1 Octomvrie.

Tot asemenea a chemat sub drapel și rezervele aceluia contingent, astfel că efectivul contingentului 1908 se află mobilizat ca în timp de război.

Situația în Tripolis.

Agencia Stefani află pe ziua de 15 Nov. următoarele: noaptea a fost ploioasă. Nici o acțiune înamicului nu a avut loc. Ziua a fost deasemenea ploioasă. S'au tras câteva focuri de pușcă, fără eficacitate, contra lucrătorilor geniului cari săpau pe frontul oriental. Din când în când se trăgea și câte un foc de tun.

Nici o știre n'a venit să explice cauza completei inacțiuni a dușmanului.

Un informator din Ainzara confirmă că Turcii și Arabii și-au strâns oștile dar nu poate da numărul oamenilor de cari dispun. Declară că a văzut doar opt tunuri. Afirmă că Turcii sunt binhe adăpostii iar Arabii în mod mizerabil. Holera bătăuie printre Arabii. Informatorul a văzut vre-o 50 de cadavre neîngropate. Mai mulți șefi arabi se arată oboșiți de luptă dar Turcii întrebunțează toate mijloacele ca să le rămână credincioși. Pierderile dușmanului ar fi din cele mai grave.

Alți informatori spun că circulă șvornul la Ainzara despre o apropiată sosire a unui șef influent din Sirta cu 6000 oameni călări.

Sănătatea trupelor italiene este foarte bună. Numărul bolnavilor e mai mic de 1 la sută și bolnavii nu zac de boli grele.

La Tobruk s'au tras focuri la avantposturi. La Derna a avut loc o ciocnire între patrulă. Un soldat a fost rănit. S'au trimis întăriri la Tobruk și Derna, ele au debarcat.

Noui trupe italiene la Tripolis.

Se anunță din Roma că în curind vor fi trimise noi trupe la Tripolis. Partidul războiului este nemulțumit cu acțiunea trupelor dela Tripolis, și pretinde că Italianii să procedeze cu mai mare energie și să curețe oazele de dușmani.

Cronică școlară.

Conferența despărțământului Radna.

În 30 Oct. st. n. și-au ținut învățătorii din acest despărțământ conferența de toamnă, în comuna Ghiroc.

După chemarea Duhului Sfânt, învățătorii se adună la școala dlui inv. G. Mihutia, unde ascultă prelegerea acestuia din aritmetică și alte două prelegeri din fizică.

Mi-a fost dat să văd, că la observările ce s'au făcut asupra prelegerilor membrii acestui despărțământ — deși s'a zis la adunarea generală că acest despărțământ a decăzut — au luat parte la discuțiuni demne de niște învățători harnici. Dovadă că învățătorii din acest tract își cunosc misiunea și nu se iau după zisele unuia și altuia.

S'a mai citit o disertațiune, cu titlul „Teatrul la noi și puterea lui educativă”, scrisă de d. P. Biachiciu. Aceasta încă dă naștere la niște discuțiuni foarte vii.

Terminându-se programul d. președinte, prin o cuvântare bineșimțită încheie conferența îndemnând poporenii din Ghiroc să lupte și pe mai departe pe calea, pe care au mers și până acum. Deși sunt puțini și deși față de locuitorii din jur sunt săraci, totuși n'au pregetat a ridica salariul învățătoresc din puterea proprie, când s'a adus legea lui Apponyi. Laudă aceluia popor și mai ales laudă conducătorilor lor cari au știut să le vorbească la inimă.

Bravul părinte Romul Vățian în numele poporenilor săi mulțamește aceluia cari luntă pentru luminarea și deșteptarea poporului român.

Cinste vouă dascălilor cari nu cunoașteți oboseală, ci luptați neîntrerupt pentru binele poporului. Laudă aceluia cari prin prezența lor, prin participarea la conferință au arătat un viu interes față de activitatea învățătorilor. Lex.

CONVOCARE.

Despărțământul Mediaș-Ibașfalău al Reuniunii învățătorilor greco-cat. din Arhidieceasa de Alba-Iulia și Făgăraș, în înțelesul §. 21 din statute, își va ține adunarea de toamnă la 21 Noemvrie st. n. a. c. în Șeica-mică, — la care cu onoare se invită toți membrii onorari, fundamentali și

ordinari și toți aceia cari doresc prosperarea învățământului nostru popular.

PROGRAM:

1. Participarea în corpore la serviciul divin la 8 ore și jum.
2. Prelegere practică de inv. Ilie Ban.
3. Deschiderea adunării.
4. Rapoartele cassarului și bibliotecarului.
5. Esmitarea comisiunilor pentru cenzurarea rapoartelor aprecierea prelegerii și a conferențelor.
6. Disertație despre: „Lupta noastră cu întunecul” de inv. Manase Lajos.
7. Rapoartele comisiunilor și discuție asupra lor.
8. Designarea membrilor verificatori.
9. Statorirea locului pentru viitoarea adunare.
10. Eventuale propuneri și interpelări.
11. Închiderea ședinței.

M o ș n a, 14 Noemvrie n. 1911.

Manase Lajos,
președinte.

Ioan Mihu,
notar.

INFORMAȚII.

A R A D, 18 Noemvrie n. 1911.

— Starea sănătății dlui D. Sturdza. „Adevărul” (București) primește dela corespondentul său din Viena următoarele informații despre starea sănătății dlui D. Sturdza, fost ministru președinte al României:

Am avut prilejul să vorbesc cu un medic dela sanatoriu din Erdloch, unde a stat astăvară d. Dimitrie Sturdza, fostul șef al partidului liberal.

Medicul mi-a spus că sănătatea dlui Sturdza este perfectă din toate punctele de vedere.

Fostul ministru a fost obiectul de admirație al tuturor, atât prin vastele sale cunoștinți și prin marea experiență pe care o dovedea în chestiunile cele mai variate, cât și prin extraordinara sa putere de rezistență. Astfel d. Sturdza făcea plimbări pe jos timp de trei ore, fără să obosească, pe când tinerii cari îl însoțeau erau zdrobiți.

— Conte Ștefan Tisza în București. Cetim în „Seara”:

„Contele Tisza va sosi la București, pentru a ține o serie de conferințe!

Această știre a produs o vie impresie în cercurile românești dela noi.

Contele Tisza până eri, dușmanul neîmpăcat al Românilor, se face astăzi apostolul ideii de conlucrare a Românilor cu Ungurii.

În nenumărate rânduri acest șovinist ungar împreună cu alți colegi ai săi, a luat cele mai aspre măsuri contra Românilor din Ungaria.

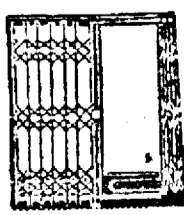
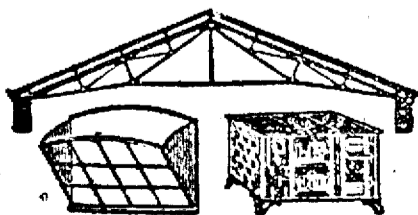
Lupta ce ducea împotriva Românilor se explică, prin dorința ce avea de-a desnaționaliza.

Văzând că măsurile riguroase ce le înțrebunța nu-i reușesc, a crezut nimerit să-și schimbe atitudinea și cu o violență ușor înțeleasă să încerce să devină prietenul celor pe care neîntrerupt i-a lovit.

Pentru a-și ajunge scopul a început să propage ideea unei sincere conlucrări a Românilor cu Ungurii.

În caest scop avea nevoie de câțiva propagatori ai ideilor sale.

Prin concepție și intrigă, a reușit să atragă de partea lui pe părintele Mangra și alți câțiva Români.

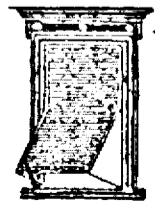

Szántó Dezső Nagyvárad, Szt. János-u. 25.

Iăcătuși pentru edificii.

Telefon 491. — — — — — Telefon 491.

Primul magazin industrial de rolete delemn din — — Oradea-Mare. — Atelier de ferărie. — —

Cu acești puțini rătăciți contele Tisza na putut câștiga nimic.

Românii conștienți de menirea lor, înțelegând manoperele șiretului diplomat ungar, au luat măsuri pentru excluderea din partidul național-român a celor, care au trecut de partea ungarilor.

Pentru a-și crea simpatii în țara noastră și pentru a arăta și celorlalte state din Europa că starea Românilor din Ungaria s'ar îmbunătăți mult, dacă s'ar face o unire româno-maghiară, falșul prietin al Românilor, s'a hotărât să țină mai multe conferințe la noi.

De sigur nici prin aceste mijloace contele Tisza nu va reuși.

Românii din regat nu se amestecă în politica Românilor din Ungaria, sufăr însă când văd atâtea persecuții din partea Ungurilor, când văd pe frații lor maltratați, bătuti și aruncați în temnițe.

Crede contele Tisza că drept răsplată pentru nedreptățile ce se fac fraților noștri, i-se va face lui la București o primire strălucită. Se vor duce Românii să-i asculte conferințele acestui șovinist ungar?

Desigur că nu!

Dacă în adevăr contele Tisza are pretenția a fi un priceput diplomat ungar, ar face bine să rămână acolo unde se găsește, se poate aștepta la surprize neplăcute, dar bine meritate.”

Litografiatul „Budapesti Tudositó” este autorizat să desmintească știrea despre vizita aceasta.

— **Încă ceva despre sporul Românilor în Orăștie.** Înainte cu vre-o lună de zile catihetul elevilor gr.-or. români dela școala de meserii din Orăștie, întâlnind pe servitorul dela cea școală, a fost întrebat de acel servitor:

— Dle catihet, oare ce-i de făcut cu învățăceii gr.-orientali ai dtale, că până acum s'au înscris la școală aproape 140 și când ți-or veni toți la religie, n'avem unde să ți-i îndesăm, că nu încap nici în două sale de prelegere, decum în una?

— Atâția s'au înscris astan?

— Atâția, mă rog.

— D'apoi de ceilalți câți ai de tot laolaltă?

— D'apoi or fi și de aceia cătră sută, de-a dvoastră două părți și de celelalte religii o parte...

Vorba servitorului școlii s'a plinit: azi avem atâția învățăcei de meserii români în Orăștie, câți n'au fost de când e Orăștie!

Dirrecțiunea acelei școlii s'a luat par'că de-un gând de atâția elevi de o religie, — căci zilele astea ea s'a adresat oficiului parohial gr.-ort. să se îngrijească de al doilea catihet pe seama învățăceilor gr.-or. români, căci ajungând numărul lor peste 140, nu mai poate fi vorbă de a fi catehizați de un singur om.

Ce interesează marea obște a cetitorilor noștri această poveste? Iaca ce: Ea ne arată o așa înălțare și întărire a Românilor în orașul Orăștie, încât poate fi vesel ficcare Român aflând despre ea! Căci iacă ce ne spunea zilele astea cel mai bătrîn Român al nostru din oraș, d. Nicolae Trif, primul episcop al bisericii noastre gr.-or. de aici:

„La 1867, dle, când am venit eu în Orăștie, nu era în acest oraș nici un singur „inaș” de român! La 1868 când a venit aici ca avocat d. Avram Tincu, dsa a adus mai întâi ceva sămânță de inăși români, vre-o 4 copii de pe la Sebeș. Acesta a fost începutul... Și azi, uite, ce vă scrie dela școală!”

Suntem veseli că putem arăta o așa revede înălțare a noastră în acest oraș. E și acesta un semn, că glasul nostru și al altor foi române, care

stăruie mereu pe lângă poporul nostru, să pornească și pe calea meseriilor și negoțului, — nu sună în pustie. Poporul înțelege bunul îndemn, îl primește, îi urmează, — și desvoltarea națională se avântă în chip îmbucurător!

Rămâne acum de o mare și sfântă datorie a inteligenței române din loc, a celor ce sunt puși a veghia peste desvoltarea și întărirea noastră în acest oraș: să poarte grijă trează, ca acest mare număr de copii de Român, veniți aci ca învățăcei, să crească așa cum cu toții dorim: alegându-se de ei nu numai măestri vrednici, ci rămânând ei și în sufletul lor Român, curați, așa ca poporul din care au ieșit!

„Libertatea”.

— **Cununie.** Dșoara Valeria Suciu din Abrud și d. Andrei Moldovan din Apold, preot în Hendorf (tractul Sighişorei) își anunță cununia ce va avea loc la 19 Nov. n. în biserica gr.-or. română din Abrud.

Dșoara Mărioara Munteanu și d. Aurel Varga, învățător în Șulumberg, își anunță cununia ce va avea loc la 26 Noembrie n. în biserica gr.-or. rom. din Șulumberg.

Felicitările noastre!

— **Serbătorirea lui Eminescu la seminarul din Sibiu.** Cetim în „Tel. Rom.” că 16 Nov., elevii dela seminarul nostru din Sibiu, au serbătorit și ei prin o ședință festivă a societății lor literare, memoria marelui nostru poet. Au vorbit d. Nic. Bălan, prezidentul societății, despre credința lui Eminescu în biserica noastră strămoșească, clericul Greg. Vermeșan despre „Eminescu printre noi și pentru noi cei din Austro-Ungaria” și clericul Ion Sandu. S'au declamat poezii de Eminescu și s'au cântat arii naționale compuse pe text de Eminescu. Credem că s'au colectat și bani pentru bus-tul lui Eminescu.

— **„Flacăra”.** Aflăm că în Nr. 3 al excelentei reviste literare de sub conducerea dlui C. Banu, „Flacăra”, care va sosi Duminecă în Arad, genialul nostru poet, Octavian Goga, publică trei splendide poezii. În acelaș număr al „Flăcării” se află un interview literar cu marele prozator ieșan N. Gane, proză și versuri de dnii D. Anghel, T. Minulescu, Cincinat Pavelescu, C. Banu, P. Locusteanu, etc.

„Flacăra” se află de vânzare la toate librăriile românești din Ungaria.

— **Telegrafia fără sârmă în București.** Din Vălenii-de-Munte ni-se scrie: Miercuri a sosit la Vălenii-de-Munte d. lt. Iarca din compania specială București, însoțit de cinci soldați și de englezul Sudlia dela fabrica Marconi Wirdeess Company. D-lor au instalat un post de telegrafie fără fir, aproape de gara Vălenii-de-Munte, în Vale, făcând mai multe exerciții de comunicare cu stația și în țară cu postul Sinaia. Experiențele au reușit admirabil. S'au expediat mai multe telegrame, primindu-se răspunsuri dela Sinaia și Constanța.

Peste câteva luni va instala aci un post ce va sta în legătură cu posturile similare din străinătate.

— **Masa studenților din Năsăud.** Pentru masa studenților dela gimnaziul din Năsăud au mai binevoit a contribui: Veturia Constantin și David Bulbuc, învățător în Măgură în loc de anuț de logodnă 10 cor.; Comunitatea Rebrisoara 20 cor.; familia Vertic din Bistrița în amintirea regretatului Gavril Vertic, jude reg. în pensie 200 cor. În memoria fericitului Constantin Mihailaș în Năsăud: familia Mihailaș 100 cor., Dr. Stefan Morariu, avocat Cluj 40 cor., Dr. Alex. Morariu, avocat Elisabetopol 40 cor., Dr. Iuliu Morariu, avocat Uioara 40 cor., Stefan Șerban, notar Ro-

mulți 5 cor. Primească generoșii binefăcători și pe această cale sincerile noastre mulțumiri.

Dirrecțiunea gimnaziului.

— **Reforme în România.** Cetim în „Evenimentul”: Joi la orele 10 un consiliu de ministri s'a ținut în ministerul de interne sub presidența dlui P. P. Carp, prim-ministru.

S'a discutat proiectul ministrului de industrie relativ la asigurarea bătrîneții lucrătorilor care va fi depus pe biroul Camerei, la deschiderea parlamentului.

Acest proiect cuprinde 4 puncte și anume, relativ la boli, asigurarea accidentelor, pensii și asigurarea bătrînețelor.

Apoi s'a discutat proiectul pentru modificările ce se vor aduce în armată.

— **Nou ziar francez conservator în România.** La 15 Noembrie apare în București ziarul francez conservator „La Politique”. Vor colabora cei mai de seamă fruntași și ziariști conservatori din țară.

— **Bătaie cu moarte.** Din German ni-se scrie Săptămâna trecută, fiind mai mulți oameni în crimă lui Pavel Graur, din German, unul dintre ei, cu numele Achim Sârbu, s'a luat la ceartă cu fruntașii Jiva Bereș și Pavel Neda. În focul certii, Pavel Neda a scos cuțitul și l-a străpuns pe A. Sârbu în inimă, lăsându-l mort. Pavel Neda a fost numai decât arestat.

— **Cutremur de pământ în Sibiu.** Eri, Vineri după amezai s'a resimțit în Sibiu un scurt și ușor cutremur de pământ, care a durat câteva secunde.

— **Medic pedepsit.** Baroul medicilor din Brașov s'a ocupat zilele trecute cu cazul Dr. uhu Gauer, învinuit că în timpul consultației a sărutat o copilă minoră. Chestia a ajuns în desbaterea baroului, ca apel contra hotărârii juriului de onoare al medicilor, care pedepsise pe Dr. Gauer la plățirea sumei de 300 mărci, propunând totodată ca baroul să'l lipsească de drepturile politice.

Baroul a aprobat sentința juriului de onoare. În motivare spune, că un asemenea caz este o înjosire a demnității medicale care nu poate rămâne nepedepsită. În consecință aprobă hotărârea juriului de onoare.

— **Săptămâna de propagandă a Bunilor Templieri.** Pentru a face cunoscută în București ideea de desăvârșită abținere dela băuturile alcoolice „Ordinul Bunilor Templieri” va ține, dela 6—12 Noembrie c., șezători populare antialcoolice, în diferitele Cartiere. Șezătorile vor începe la ora 8 jum. seara, și pe lângă o conferință antialcoolică va fi și o parte artistică-literară la care se va declama, cânta și ceti bucăți literare; de asemenea se vor face și proiecțiuni luminoase antialcoolice.

Șezătorile se vor ține după cum urmează: Duminecă 6 Nov., la școala de băeți „Gen. N. Golescu”, str. Asilul de Noapte, când d. Traian Șt. Stoenescu, avocat, va vorbi despre: „Lupta împotriva alcoolismului și ordinul Bunilor Templieri”; Luni 7 c., la școala de băeți Nr. 32 (Grand în dosul Regiei), când tot d. Stoenescu va vorbi despre: „Un dușman al muncitorilor: alcoolul”; Marti, 8 c., la școala de băeți „Simion Marcovici” (Str. Unirei) G. de Nord, când d. Traian V. Țaranu publicist va vorbi despre: „Alcoolismul și scurpătura traiului”; Miercuri, 9 c., la școala de băeți „Aug. Treb. Laurian” (Lucaci), când d. Emanoil Popescu, licențiat în litere, va vorbi despre: „Școala și Ordinul Bunilor Templieri”; Joi, 10 c., la școala de băeți „Enăchită Văcărescu” (Măldaru Dulapului), col. Șerban Vodă, când d. Nic. Popovici va vorbi despre „Creșterea copiilor și antialcoolismul”; Vineri, 11 c., la școala de băeți „Gh. Hill”, str. Uranus Dulgheri (Dealul Spierei)

Heves és Dornhelm,

confecțiune de dame, lingerie și articole de modă.

Timișoara—Temesvár,

in oraș, aproape de palatul „Lloyd”.

In atelierul nostru se pregătesc cele mai fine și moderne haine englezești.

Specialitatea prăvăliei noastre o formează trusourile. — Prețuri ieftine.

A apărut și se găsește de vânzare la „Librăria Tribuna”:

„Spre Prăpastie”

Senzaționala serie de articole a dlui R. Ciorogariu, a apărut în broșură și vestim tuturor doritorilor de a avea aceste pagini de tăria unor documente istorice, că pot comanda broșura la librăria „Tribunei”, în preț de 50 bani.

La Librăria „Tribunei” să află de vânzare „Pomelnicul viilor și morților” legat în pânză, aurit cu prețul de 50 fileri plus 5 fileri porto.

— Cine vrea să câștige frumoase cusături românești să cumpere lozuri de ale loteriei organizate de Reuniunea femeilor din Arad.

Prețul unui loz 1 cor., comanda să se adreseze la „Librăria Tribuna”, adăugându-se și portul postal.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.
„Tribuna” institut tipografic, Nichin și cons.

REISZ MIKSA FABRICĂ DE MOBILE

in

BÉKÉSCSABA — NAGYVÁRAD

Andrássy-ut 41—43.

Rákóczi-ut 14.

(Lângă »Apollo«)

TIMBALE

cu organism patentat de oțel, dând sunete rezonante și foarte plăcute, — se pot căpăta și pe raze. — Gramofone cu plăci artistice, — vioare, flaute, harmo-

nici ș. a. — Numeroase distincții și medalii primite ca răsplată. Inventatorul pedalului modern și al organismului de oțel. Catalog trimis gratis.

Mogyórossy Gyula,

kir. szab. hangszergyár.

Budapest, VIII., Rákóczi-ut 71.

Dr. Constantin Manea,

advocat în Budapesta, și-a mutat cancelaria advocațională în Erzsébetfalva, Suburbiul Budapestei, Strada: Vörösmarthy Nrul 17.

Gruber Dezső,

magazin de pălării și articole de modă pentru bărbați.

Cluj - Kolozsvár

Colțul str. Wesselényi și Szép, vis-à-vis cu hotelul Fészl.

Noutăți în diferite soiuri de

pălării

pentru domni și copii, albituri, cravate și totfelul de articole. Prețuri solide. Serviciu conștiințios. — Comandele din provincie se execută prompt și — francate în cel mai scurt timp. —

Căsătorie:

Un tânăr vicenotar, în etate de 35 ani, cu diplomă și practică perfectă, din familie nobiliară română, dorește a se căsători cu o domnișoară sau văduvă fără copii, în etate de 18—30 ani și din familie bună românească, prin a căreia ajutor, intervenție sau protecție ar deveni notar în vre o comună mai bine situată, locuită de Români. Adresa: *M. T. vicenotar, Nábrád, — Szatmármegye — Posterestante.*

Invățăcei

de lăcătuș, căvaciu, mșinist, mășari, — se caută pentru fabrica de mașini alui Maxim I. Vulcu, Arad, (lângă gară.)

O rugare modestă, care nu vă costă nici o oboșeală, dar administrației ziarului nostru poate fi de mare folos. Ziarul nostru roagă pe onoratul public că la cererea prețurilor curente sau la ori-ce cerere sau cumpărare să se provoace că adresa firmei a cetit-o în — ziarul »Tribuna« din Arad. —

! Se dau împrumut!

costume femeiești și de călușeri, pentru petreceri, serate și baluri.

Atelierul de țesături rom. din Orăștie.

Se caută

UN SCRITOR

vărsat în afaceri advocaționale pentru o cancelarie din provincie. Sunt preferiți cari cunosc părțile din jurul Borosineului. Adresa la administrația »Tribunei«

ANUNȚ.

Se caută la prăvălia de făină și pâine a firmei *Moștenitorii Iacob Graf din Turna-Severin* (România)

2 vânzători inteligenți

și amabili, vorbind limbile română, germană și ungară, cu armata satisfăcută. Preferiți cei cu practică și neînșurați. Oferte și pretențiuni la susnumita firmă.

NICOLIN - Timișoara - (Centru) str. Takarékpenzár 4.

Articole de coafură specială.

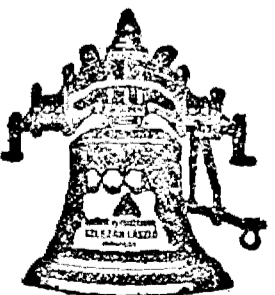
Chignon, bucle, impletituri, turbane, plete, transformații, peruce, bandouri.

Specialității de parfumerie, garnituri pentru curățitul mânilor, noutăți de piepteni, orno și antrepozite pentru păr.

Mare depozit în articole de toaletă, ape de păr, pudră.

Primul salon pentru frizat, conservarea, ondularea, spălarea, culorarea și curățirea părului și a mânilor din Ungaria de sud. Comande prin poștă se efectuează prompt. Preț — curent gratis și franco. —

Fabrică de clopote

Distinsă la expoziția universală din Paris.

Szlezák László

fabrică p. turnat clopote, accesoriilor de turnuri și stativele lor

Budapesta, Frangepán-u. 77.

(Casa proprie. Lângă stațiunea tramv. electric).

Se recomandă pentru executarea oricărui lucrări din acest ram, ca turnarea de clopote noi și vechi, pelângă garanție de mai mulți ani, cu coroană de fier invenția mea. Pregătesc statine drepte și plecate pentru clopote.

Preliminare se trimite la cerere gratis și franco. — La dorință merge și în provincie pe spesele proprii. Execuție solidă.

Subsemnatul am onoare a atrage binevoitoarea atențiune a publicului românesc asupra depositului meu de

piane și pianine

asortat cu instrumente din cele mai bune fabrici (Bösendorfer, Ehrbar, Petrof, Stingl etc.) cu prețuri de 600—2000 cor. Armonii de școală dela 200 coroane în sus.

Cu distinsă stimă:

T. POPOVICI,
profesor de muzică.

Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 7.
(Vis-à-vis de hotelul »Împăratul roman.«)

In atenția celor ce zidesc case!

TEODOR CIOBAN ZIDAR DIPLOMAT ȘI ARHITECT ARAD,

Strada Deák Ferencz Nr. 20/a.

Cu onoare încunostintez onor. public, că în
bransa arhitectonică execut totfelul de
intreprinderi de transformări de zidiri vechi,
repararea de biserici române și școli, precum
și zidirea lor. Cu planuri și bugete servesc
la cerere. — Comande primesc atât din loc cât
și din provincie. Prețurile-s foarte moderate.

Cu stimă:
Teodor Cioban

Cine vorește rachie curată

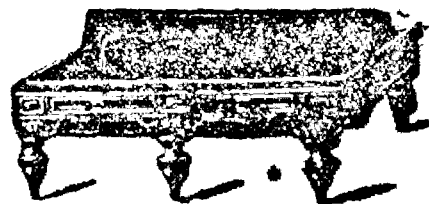
să se adreseze direct la firma cea
mai mare românească

Greciun & Voda din Lugos,

care dispune de căzării mari pro-
prie în Bănat și Ardeal.

Primul atelier de biliarde din Brașov

MERTH JANOS, Brassó, Csizmadia-utca 8. sz.

Pregătește din material excelent și
uscat totfelul de *billarde*, în stilul
cel mai modern, primind pe lângă
prețuri foarte moderate și reparaturi.

Pentru sezonul de toamnă!

Recomand magazinul meu bogat
asortat în

pălării albituri, cravate și mițe

Mare asortiment în pălării de băieți
pe lângă prețuri fixe. Totodată r-comand
atelierul meu de blănărie
pentru efectuarea a totfelul de lucrări
ce cad în bransa aceasta pe lângă pre-
țuri moderate și serviciu prompt.

Cu deosebită stimă:

Joan Bálint (János)

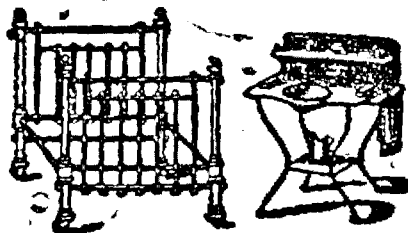
Timișoara-Fabric. Palatul orașănesc.

Telefon Nr. 847.

Garai Károly,

fabrică de mobile de fier,
ARAD,

József főherceg-ut 11. colțul str. Karolina.

Lucrează mobile de aramă dela cele mai simple
până la cele mai moderne, — expediție inter-
națională în toate părțile lumii. Reprezentat în
t ate orașele mai mari din țară și străinătate.

Picăturile de stomac a lui Brády

provăzut cu marca de scutire »S. Maria de Maria-
cell» pe cari poporul le numește »Picături de Ma-
riacell, pentru stomac», de 30 de ani s'au între-
bunțat cu succes așa, că sunt indispensabili pentru
orice casă. — Picăturile acestea au efect n-întrecut la
irregularități de stomac, contra stomacului stricat, ardere
de stomac, înmuierea scaunului, sgîrciuri de cap și de

stomac, greață, amețală, vomare, in-
somnia, colică, anemie, gălbănare, etc.
Se capătă în fiecare farmacie. O sticlă
mare Cor. 160, sti lă mică 90 fil. 6 sticle
Cor. 540, 3 sticle mari Cor. 480. —
Pentru trimiterea înainte a sumei tri-
mite franco:

BRÁDY K farmacie la „Regele Ungariei”
în VIENA, I. Fleischmarkt 1/4.

FIȚI ATENȚI! la marca de scutire, care
reprezintă pe Sta Maria de Mariacell, la im-
pachetarea roșie și la subscriere, care este
copie chipului de pe lature și să respingeți
orice imitație.

MOBILE

pentru dormitoare, sufragerii, locuințe gar-
zon, saloane, otele, cafenele, restaurante și
palate; mobile de aramă și fier, covoare,
perdele, candelabre, plane se trimit oriunde
pe lângă plătire cu bani gata, ori
în condiții favorabile de plată
Album bogat ilustrat 1 coroană.

La aranjare deplină trimitem
voiajeur pe spesele noastre.

MODERN LAKBERENDEZÉSI VÁLLALAT

Budapest, IV., Gerlóczy-utca 7
(Lângă primăria centrală.)

Ce faceți băieți? — Tata ne-a
dat voie! Căci fumăm doar tuburi ver-
tabile Antinicotin firma „JACOBI”
din cutii de lemn

Păziți! Sunt veritabile numai cu inscrip-
țiunea »JACOBI».

In grădina de iarnă a „Hotelului Central”

condusă în spirit modern; — Onoratului
Public i-se servesc mâncări și beuturi. de
cele mai bune, cari mulțămesc ori-ce pre-
tenții. — După teatru se capătă cină caldă

Pentru cununii și bancheturi
stau la dispoziție săli separate.

Zilnic taraf de țigani, de primul rang.
In cafenea se poate lua asemenea
după reprezentațiile teatrale — cină.

Cu distinsă stimă: Augustin Csermák,
hotelier.

MAGAZIN DE MOBILE

Joan Réthi

templar artistic pentru edificii și mobile, în
Sibiu — N.-szeben, Ellsabetg. 20.

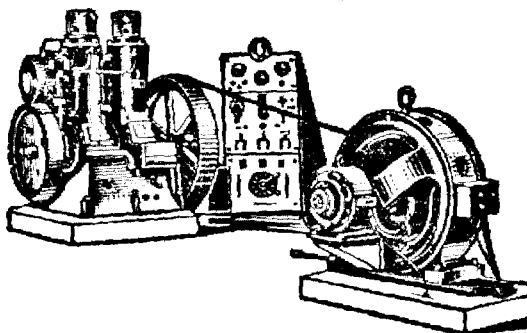

Primesc ori-ce lucrări pentru aranjamente de
școale, biserici, magazine, birouri și
locuințe, deasemenea pentru clădiri, lucrări
în cel mai modern stil, pe lângă livrare
promptă prețuri moderate și din material uscat.
Desemne și proiecte fac grabnic și gratuit.

UZINĂ ASORTATĂ CU

INSTALAȚII ELECTRICE COMPLETE

Pentru mori, fabrici, ferme, etc.

Motoare de oțel b ut SWIDERSKI

Motoare de München ptru benzi și gaz
și gaz condensa

Mașini electrice M. S. W.

Pompe centrifugale și turbine.

Auspiciile inginerilor și preliminarele de apasă le
pune bucuros la dispoziție.

„ELEKTRA”

soc. pe acții pentru edificarea uzinelor electrice
Budapest, VI., Gyár-u. 11/L. Telefon 84—64.

Mașinile de cusut pentru familie

sunt cele mai perfecte.

Cumpărați numai direct dela fabrică ori în chioscurile noastre, ori prin agenții firmei.

Societatea pe acții de mașini de cusut

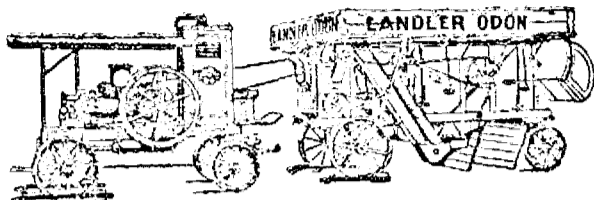
Singer Co

Arad, József Főherceg-ut 9. sz.
(Vis-à-vis de biserica luterană).

La cerere se dă gratuit prospectele de lipsă.

Patentatură originală din Svedia.

„ROBUR“ motor cu olei natural
in urma multiplelor calități este
cel mai bun dintre toate mo-
toarele de acest fel
având o putere de 2-300 cai (HP.)

Noutate! Noutate!

Lucru neîntrecut de ieftin!

Il recomandăm poentru:

mori-, ateliere industriale
și la totfelul de mașini agricole.

Spese la cias după fiecare HP. 1 1/2 fil.

Nu este supus supravegherei finanțelor!

Se vinde și în rate! Garanție deplină!

Mașini, motoare folosite se schimbă cu nouă.

Catalog la cerere trimis gratis.

Landler Ödön, Motortelepe,
Budapest, Lovag-u. 2.

Vânzare de
altoi de viță

de vie nobilă și
pomi altoiți.

Cine voiește să aibă
o grădină frumoasă
de viță de vie ori
poame, să se adreseze
cu încredere la pepinaria condusă
conform cerințelor științifice a lui

Vityé Miklós, Ós-Gsanád,
Torontálmegeye.

unde se află altoi nobili de pomi și diferite
specii de viță de vie nobilitată și americană.

Pentru dessert: meri, peri, cireși, pruni, vișini,
perseci, ringlote și nuci. — Prenotări pentru
toamnă și primăvară primesc ori și când.

Catalog ilustrat trimis franco și gratuit.

Cele mai minunate mănușoane,
și cele mai moderne boauri
se pot căpăta cu prețurile cele mai
ieftine în magazinul de blănării alui

MAYER MIKLÓS

Arad, Strada Kossuth 5.

(Casa proprie).

Tot acolo se primesc spre repa-
rare tot felul de blănării fine cu
— prețurile cele mai moderate. —

**A APĂRUT CALENDARUL JUBILAR AL
POPORULUI ROMÂN**

(BUDAPESTA, VII., ISTVÁN-UT 11)

pe anul bisect 1912. — Cuprinde pe 216 pagini, for-
mat octav mare: peste 100 de articole și articolași li-
terari, economici, beletristici, statistică, glume, caricaturi,
între cari cea mai reușită: „Burdea re'ntors la vechia lui letterie”

125 ilustrațiuni dintre cari 19 tipărite pe hârtie
velină, reprezentând porturi națio-
nale și vederi dela serbările jubiliare din Blaj. Copertă
admirabilă tipărită în trei culori. Desemnat de artis-
tul Ary Murnu din București.

Călăuz în Budapesta. Important pentru oricine
(ziua audiențelor), oficiilor de stat, clinicilor, spitale-
lor, deputaților români, a funcționarilor români din
ministerii și a românilor din Budapesta în general.
Conspectul exact al tuturor advocaților români
din Ungaria și o mulțime de alte lucruri de folos.

Prețul 40 fileri. plus porto 10 fil. Comercianții și
vanzătorii primesc 25% rabat.

Comenzile să se adreseze la Administrația „Foil
Poporului Român”, Budapesta, VII., István-ut 11.

Fiind cumpărarea pianelor afacere de încredere,

cea mai bună garanță o dă în astfel de cazuri, renumele unei firme de o vechime de 40 de ani.
Astfel zace în interesul ori-cărui cumpărător, ca înainte de cumpărare să privească depozitul firmei

TRISKA J. Cluj — Kolozvár,
Strada Bartha Miklós 14.

cu pianele cele mai renumite fabrici streine, cari se vând cu prețul fabricii, chiar și pe lângă plătire în rate.

Singura agentură din Ardeal a pianelor »Wirth«.

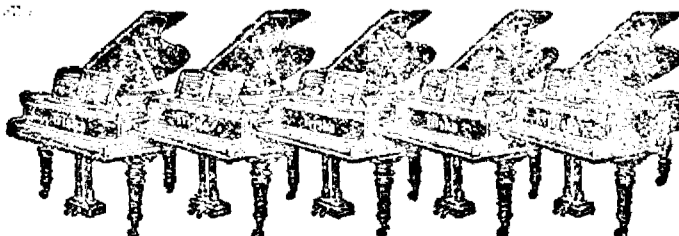
Are în depozit pian: Schiedmayer, Bösendorfer, Ehrbar, Winkelmann, Förster, Stingl, Stelzhammer, Richter, Gössl.

Pianele vechi se prețuiesc și se schimbă cu alte nouă, pe lângă plățirea diferenței.

Efectuieste reparaturile cele mai gingașe și acordează cu acurateță.

10 ani garanță
și acordare gratuită de un an.

Scrisorile de recunoștință
stau la dispoziția cumpă-
rătorilor. — Telefon 419.

Invățăcei

se primesc pe lângă întreținere completă la fabrica de tinichijerie: **Bartos Zoltán**, bádogárugyár, Budapest, VII., Gizella-ut 55.

Birou de informații!!

Cunoscând multe lipsuri ale publicului românesc din provincă, m'am hotărât să deschid în Budapesta un

Birou de informații și Agentură românească.

Orice informație relativ la petițiile înaintate la ministerii și la alte foruri, orice informații comerciale și în general în orice cauză dau în restimp de 2—3 zile, ori-și-cui rezolvând toate chestiile în modul cel mai cinstit. Urgitez rezolvirea petițiilor. Vorbesc în persoană cu referentul cauzei și rog rezolvire favorabilă. Fac totfelul de mijlociri comerciale și comande. Prețuri moderate, serviciu prompt, informații detaliate.

La aviz aștept la gară.

L. OLARIU, Budapest, Lajos-u. 141. III. 19.

Câteva cuvinte asupra boalelor secrete!

E trist, — dar în realitate adevărat că în vremea de azi e bătătoare la ochi mulțimea acelor oameni, a căror sânge și sucuri trușesti sunt atrofiate și cari în urma ușurinei din tinerete și prin deprinderi rele și-au sdruncinat sistemul nervos și puterea spirituală. E timpul suprem ca acestei stări îngrozitoare să se pună capăt. Trebuie să fie cineva care să dea tinerimei deslușiri binevoitoare, sincere și amănunțite în tot ce privește viața sexuală — trebuie să fie cineva căruia oamenii să-și încredințeze fără teamă, fără sfială și cu încredere necazurile lor secrete. Dar nu e în deajuns însă a destăinui aceste necazuri ori și cui, ci trebuie să ne adresăm unui astfel de medic specialist, conștiințos, care știe să dea asupra victii sfaturi bune sexuale și știe a ajuta și morburilor ce deja eventual există, atunci apoi va înceta existența boalelor secrete.

De o chemare atât de măreață și pentru acest scop e institutul renumit în toată țara al **Dr.-ului PALOCZ**, medic de spital, specialist (Budapesta IV. Muzeum Körut 13. unde pe lângă discreția cea mai strictă, primește ori cine (atât bărbații cât și femeile) deslușiri asupra vieții sexuale, unde sângele și sucurile trușesti ale bolnavului se curăță, nervii i-se întăresc, tot organismul i-se eliberează de materiile de boală, chinurile sufletești i-se liniștesc.

Fără conturbarea ocupațiilor zilnice **dr. PALOCZ** vindecă deja de ani de zile repede și radical cu metoda sa proprie de vindecare, chiar și cazurile cele mai negleșite, ranele sifilice boalele de țevă, băsică, nervi și șira spinării, începuturile de confuzie a minții, urmările onaniei și ale sifilisului, erecțiunile de spaimă, slăbirea puterii bărbătești (impotența), vătămurile, boalele de sânge, de piele și toate boalele organelor sexuale femeiești. Pentru femei e sală de așteptare separată și esire separată. În ceea ce privește cura, depărtarea nu este piedică, căci dacă cineva, din orice cauză, n'ar putea veni în persoană, atunci i-se va da răspuns amănunțit foarte discret prin scrisoare (în epistolă e de ajuns a se înlătura numai marca de răspuns). Limba română se vorbește perfect. După încheierea curei, epistolele se ard, ori la dorință se retrimite ficăruia. Institutul se îngrijește și de medicamente speciale. Vizitele se primesc începând dela 10 ore a. m. și până la 5 ore p. m. (Dumineca până la 12 ore a. m.)

Tratament și cu Salvarsanul Ehrlich 606.

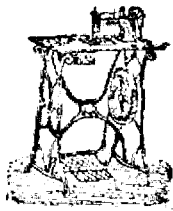
Adresa: **Dr. PALOCZ**, medic de spital, specialist în Budapesta, dela 1 Noevre IV., Muzeum-körut 13.

! La Librăria Tribuna !
! se află de vânzare !

Ioan Russu-Șirianu:

Schite și nuvele inedite

à Cor. 1-50 plus 10 fileri porto.

M. Schromm
mehanic
Brașov—Brassó
Hosszú-utca No. 27.

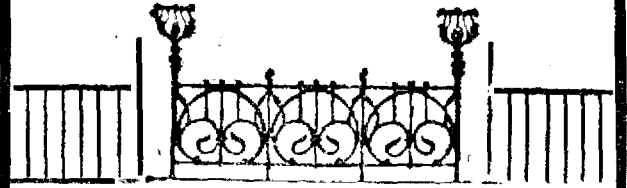
Recomandă în atențiunea onor. public din loc și jur

marele său atelier mehanic aranjat în Brașov, Hosszú-utca 27, unde se efectuează tot-felul de lucrări atingătoare în aceasta bransă, precum:

mașini de cusut, biciclete, gramofone și apaducte, pe lângă prețurile cele mai convenabile și execuție solidă și punctuală.

ILIE BURA,
lăcătuș artistic și pentru zidiri,
BISERICA-ALBĂ,
Strada Orșova Nr. 4. (casa proprie).

Primește ori ce lucrări de bransă aceasta precum: strângerea cu fer a zidurilor, pregătirea de porți și garduri de fier, balcoane, trepti, îngrădiri de morminte, cămine și cuptoare etc. executate artistic și prompt. Primește totodată spre efectuare totfelul de reparaturi atingătoare în bransă aceasta pelângă prețuri ieftine și serviciu pu actual.

OH! DOAMNE

Mă 'nădușe afurisita de tusă!

În contra tusei, răgușelei și flegmei s'a dovedit de cel mai bun mijloc

Pastilele-Egger

cari nu strică apetitul și au un gust excelent. Prețul unei cutii 1 cor. 20 fil.

O cutie de probă 50 fil.

Depozit principal la:

farmacia „NADOR” gyógytár
Budapest, VI., Váci-körut 17. sz.

SĂ TRĂIASCĂ!

»Pastilele lui Egger»
m'au vindecat îngrabă!

Se poate căpăta în Arad la farmaciile: Berger Gyula, Földes Kelemen, Hauer Lajos, Hajós Árpád, Krebsz Géza, Kárpáti János, Ring Lajos, Rozsnyay Mátyás, Vojtek Kálmán și la drogeriile: Nestor Hanzu și Vojtek és Weisz. — În Györök la farmacia: Masznik Dániel. — În M.-Pécska: la Adler Gy. Lajos. — O.-Pécska: Ioan Rocsin. — Simánd: Csiky Lukács. — Sikszón: Füredi Ede örök.

Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Spetsy a 1896

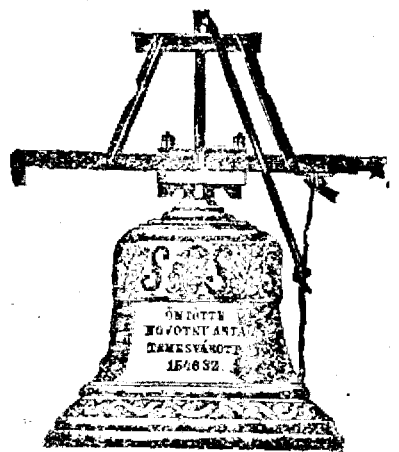
Turnătoria de clopote. — Fabrica de scaune de fer pentru clopote, a lui

ANTONIU NOVOTNY

TIMIȘOARA - FABRIC. -

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor strigaste, spre facerea de clopote întregi armonioase pe garanție, de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce în ușurință în ori-ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture fiind astfel scutite de crepare. Sânt recomandate **CLOPOTELE GĂURITE** ventate și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton cu un clopot de 461 klg. patentat după sistemul vechiu.

Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare, — și re-preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toate de metal. Prețuri-surante ilustrate gratis

Motoare

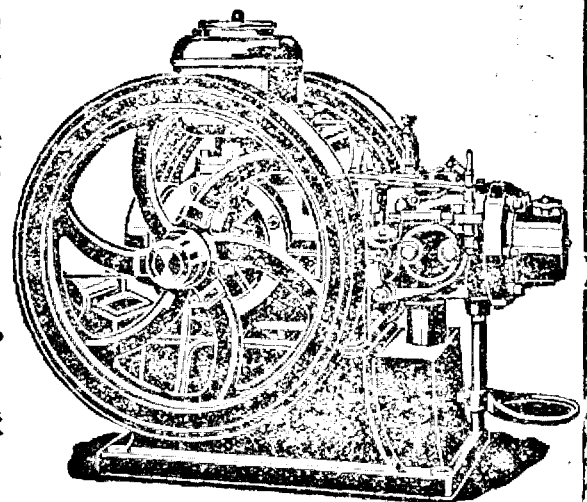
svedeze pentru olei brut, (brevetul lui Hirsch Frank, Stockholm), în poziție orizontală și verticală. Mașini motorice ieftine și sigure, se pot instala ori unde. Motoare sistem Diesel. Motoare cu gaz. Motoare cu benzină, în cea mai bună execuție. Se pot comanda la

Surányi Viktor

inginer tehnic diplomat, fabricant de mașini agricole.

Budapest, V., Alkotmány-u. 12.

Cereți catalog.

Numărul telefonului 23.

Ujj János,

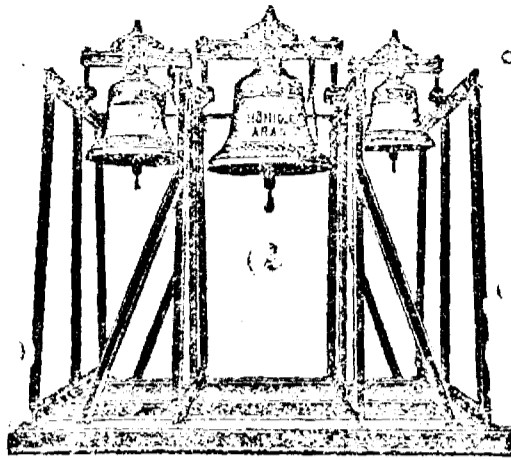
stabiliment industrial de cement,
în Kisjenő-Erdőhegy și Nagyzerind.
(Aradmegye).

Execută țevi de beton, plăci de pavaj,
plăci de marmură artificială, terrazzo și
mozaic, columne, scări, lavițe, cărămizi,
țigle, inele de fântâni cu fer, plăci sub
sobe, vălaie de ori-ce lungime, etc. etc.

Acest stabiliment lucrează și proiecte
de cheltuieli și planuri pentru poduri
de beton cu construcție de fer și pen-
tru betonizarea trotoarelor.

Frideric Mönig

Arad, Strada Rákoczi No 11—28. — Fondat în anul 1840.
Premiat în anul 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

turnătorie, fabrică de
clopote și metal, aran-
jată pe motor de vapor

Cu garanție de mai mulți ani și pe lângă cele mai
favorabile condiții de plătire — recomandă clopotele sale
cu patentă ces. și reg. invenție proprie, cari au avantajul
că față de orice alte clopote la turnarea unui și aceluiași e
tare și cu sunet adânc — se face o economie de 20—30%
la greutatea metalului. Recomandă totodată clopote de fer
ce se pot învârti și postamente de fer, prin a căror între-
buințare, clopotele se pot suti de crepat chiar și cele mai
mari clopote se pot trage fără să se clatine turnul. Reco-
mandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de
fer, ce se poate învârti cum și turnarea din nou a clopo-
telor vechi sau schimbarea lor cu clopote noi pe lângă
o suprasolvire neînsemnată. Clopote mici avem totdeauna
la dispoziție. Liste de prețuri și cu ilustrațiuni la dorință
se trimit gratuit și porto franco.

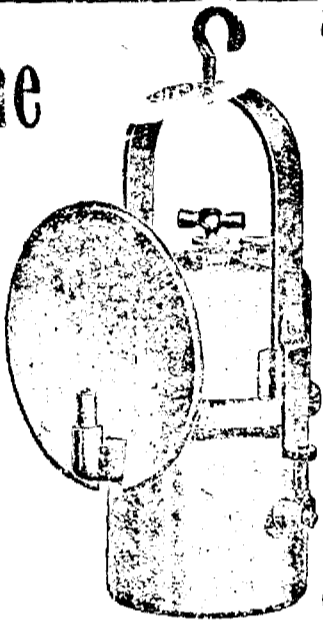
Lampe pentru mine

și tot felul de lampe cu acetylen,
fabrichează

Bartos Zoltán

fabricant de lampe,

Budapest, VII., Gizella-ut 55.

În atențiunea Doamnelor române!

Cari voiesc a cruța anual cel puțin 50—60 coroane, să nu
deie banii streinilor ci să comandeze dela firma română, în
bransa de modă și manufactură

Nicolae Popa, Lippa.

Unde este în asortiment mare cele mai moderne stoffe de
haine pentru sezonul de iarnă, stoffe englezești cu două co-
lori (doubl) pentru costume, catifea, etc., precum și costume
gata sau după măsură, flanelă și barchete, boa și muffuri.
Celea mai moderne stafiruri pentru Domnișoare, garni-
turi de pânză rumburg, etc.

Mustre la cereri se trimit franco!

Prețuri solide!

Serviciu prompt!

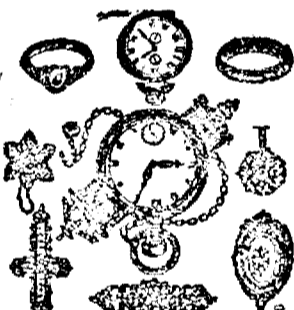
Carol G. Sadler

ciasornicar
giuvaergiu
și optic lu

Bestercze, Str. Spitalului 23.
(lângă „Hotelul Sahling“).

Mare magazin de:

ciasornice de buzunar
din aur argint și din nickel.

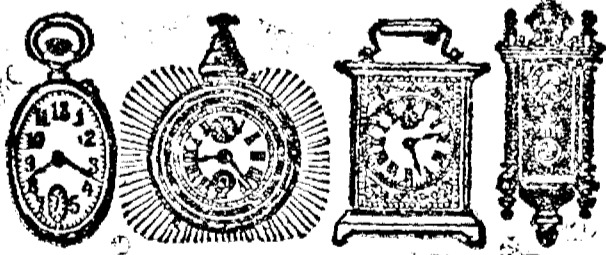

Oroloage de părete, deșteptătoare și cu pendul.

Articli de aur și argint.

Articlii optiei și
ochelari de

— Ratenow. —
Reparările a tot-felul
de articli în bransa
aceasta se efectuează
cu conștiințozitate și
cu prețuri moderate.

== Ceasornice, giuvaere, ==
== gramafioane, și plăci ==

se pot cumpăra pe lângă garanție de 10 ani,
cu prețurile cele mai ieftine din întreagă țara,
fie chiar și pe rate, la marele depozit alui

Tóth József,

ceasornicar și giuvaergiu.

Szeged, Dugonics-tér 11.

Reparații cu garanția de 5 ani se fac ieftin.

Catalog ilustrat trimis gratuit.

— Nenumărate scrisori de recunștință. —
Revînzători se caută.

Totfelul de curăle la mașini

din păr de cămilă, bumbac, crom și piele. Gumă la
sigile, litere. Accesorii la apaducte, mașini de uns, tuburi,
pompe ș. a. Unelte agricole, saci, cumpene. Mașini
și diferite unelte se pot cumpăra cu prețuri ieftine la

Walder Arthur

Arad, Ferencz-tér 1_b

Cereți catalog!

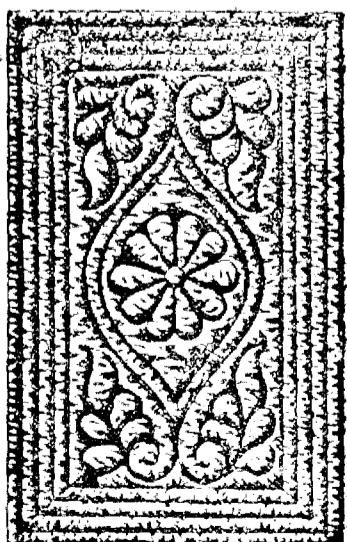
Telefon 871.

Bartlensky János,

plaponar și tapețier.

Temesvár-Józsefváros,
Hunyady-utca 23.

Recomandă în atenția on.
public din loc și împreju-
rime atelierul său renovat
de plapoane și tapițerie.
Primește ori-ce lucru de
branșe pe lângă prețuri ieftine
și serviciu prompt. Plapone
gata are în magazin.
Face reparaturi cu preț ieftin.

Mașini dinamice, motoare
de benzin, locomobile de
benzin, motoare de gaz,
instalațiuni pentru mori,
automobile de persoane,
automobile de transport.

!! Condiții favorabile !!
Catalog franco și gratuit.

Fabrica de automobile, mașini și mori,
— societate pe acții. —

Budapesti gép-, malom- és automobilgyár r.-t.

Budapest, VI., Váci-ut 141.

Prețuri ieftine! — Serviciu prompt!

Asortiment bogat în articlii textili
se capătă cu prețuri ieftine la firma:

„La Mireasă“

Vârșeț — Versecz, Strada principală
(In palatul Băncii de credit din Vârșeț).

Pânze, șifon, creton
Barchet-satin
Barchet-croise
Barchet-pichet
Barchet-cu-șiruri
Satin-Gradel
Damast-Gradel
Naking, Naturell
Satin, Satin-Raye
Pichet cu șiruri
Țesături mari de nuntă
Pânze impermeabile
Măsărițe de damast alb

Garnituri de damast pt.
cafea, albe și colorate
Ștergare de damast
Ștergare-crep
Ștergare-Frotter
Năframuțe de batist
Năframuțe de in
Gradel de in
Albituri de in
Albituri de in pentru
pat
Ștergare p. bucătărie
Broderii de in.

Precum și Barcheturi în color pentru halne,
Albituri-tricot, Albituri și ciorapi, pentru dame,
domni și copii. Acoperitoare cusute, de calitate
fină și de tot fină.

Rămășițe din diferite stoffe se capătă
Miercurea și Vinerea în preț foarte ieftin.

Fiți cu băgare de seamă la firmă!

Albituri pentru domni după măsură, se efeptuiesc solid și prompt.

Albituri pentru dame după măsură, se efeptuiesc solid și prompt.

Pălării de doliu se pregătesc momentan!

Modele și decoruri de pălării — de dame —

după ultima modă, cu prețuri foarte ieftine se capătă în

Bazarul de pălării (Kalap Bazár)

Arad, strada Deák Ferenc nr. 8.

— Căptușală și decor cu 50 fileri.

! Modelurile cele mai elegante din Paris se
pot vedea gratis și nu obligă la cumpărat !